

ÍNDEX

Índex _____ Pàgs. 1 i 2

1. Introducció _____ Pàgs 3 i 4

PART TEÒRICA

2. Etologia _____ Pàgs. 4 - 11

2.1 Què és? _____ Pàg. 4

2.2 Història _____ Pàgs. 5 - 9

2.3 Objectius _____ Pàgs. 9 i 10

2.4 Etologia clínica veterinària _____ Pàgs. 10 i 11

3. Ansietat per separació _____ Pàgs. 11 - 22

3.1 Què és? _____ Pàgs. 11 i 12

3.2 Causes _____ Pàgs. 12 i 13

3.3 Situacions i factors desencadenants _____ Pàgs. 13 i 14

3.4 Signes clínics _____ Pàgs. 14 i 15

3.5 Diagnòstic diferencial _____ Pàgs. 15 - 18

3.6 Tractament _____ Pàgs. 18 - 22

4. Pors i fòbies _____ Pàgs. 22 - 29

4.1 Què són? _____ Pàg. 22

4.2 Estructures del cervell involucrades _____ Pàg. 23

4.3 Causes _____ Pàgs. 23 - 25

4.4 Fòbia a sorolls forts _____ Pàgs. 25 i 26

4.5 Por a persones, gossos i entorns urbans _____ Pàgs. 26 - 29

5. Trastorn d'agressivitat _____ Pàgs. 29 - 47

5.1 Què és? _____ Pàgs. 29 - 33

5.2 Agressivitat dirigida a persones _____ Pàgs. 33 - 44

5.2.1 Causes orgàniques _____ Pàgs. 33 - 36

5.2.2 Tipus d'agressivitat _____ Pàgs. 36 - 44

5.3 Agressivitat dirigida a altres gossos _____ Pàgs. 44 - 47

5.3.1 Gossos que conviuen junts _____ Pàgs. 44 - 46

5.3.2 Gossos que no conviuen junts _____ Pàgs. 46 i 47

6. Castració i esterilització _____ Pàgs. 47 - 50

6.1 Què és?	Pàg. 47
6.2 Efectes de la castració	Pàgs. 47 i 49
6.3 Falsos mites	Pàgs. 49 i 51

PART PRÀCTICA

7. Test de Netto i Planta	Pàgs. 51 - 65
7.1 Història	Pàg. 51
7.2 Test de Netto i Planta	Pàgs. 51 i 52
7.3 Test i participants	Pàgs. 52 - 57
7.4 Resultats	Pàg. 57
7.5 Conclusions	Pàgs. 57 – 65
8. Enquesta	Pàgs. 65 – 73
9. Entrevistes	Pàgs. 73 - 83
9.1 Entrevista Marta Amat	Pàgs. 73 - 77
9.2 Entrevista Esther Martínez	Pàgs. 77 - 82
9.3 Conclusions	Pàgs. 82 i 83
10. Conclusions	Pàgs. 83 i 84
11. Bibliografia	Pàgs. 84 i 85

1. INTRODUCCIÓ

El tema del meu treball és l'aprofundiment en l'etologia clínica veterinària del gos.

En relació als objectius que hem vaig plantejar al començament d'aquest treball, hi ha hagut alguns canvis. Començant pel primer: *Quins són els problemes psicològics més comuns del gos?* Es pot dir que aquest és l'únic que s'ha mantingut ja que efectivament puc dir que tot el treball es basa en l'estudi d'aquest problemes. El segon: *Quines solucions més existeixen a part de l'ensinistrament?*, el podríem aparellar amb l'últim *Com podem ajudar a solucionar aquests problemes?*, i comentar que en lloc de tractar-ho amb dos apartats diferents, de cada trastorn n'he estudiat les possibles solucions que té, incloent-hi l'ensinistrament, els fàrmacs... Finalment, hi ha un últim objectiu *Les plantes naturals són una solució?*, que vaig decidir no incloure'l degut a que no se'n troba gaire informació ja que els mètodes per solucionar-los estan molt establerts i el camp de la medicina natural no està gaire estudiat. Per tant els objectius finals són:

- Aprofundir en l'etologia clínica veterinària del gos.
- Quins són els problemes psicològics més comuns del gos?
- Quines en són les causes?
- Quines solucions tenen?

L'elecció del meu treball es va basar en els meus gustos i el meu futur. Sóc una apassionada dels animals en concret dels gossos i sempre estic disposada a aprofundir-hi. A aquest fet puc sumar-li que vull estudiar la carrera de veterinària i anar més enllà, es a dir, partint de la cirurgia que s'estudia a la universitat i dels quatre coneixements bàsics d'etologia que aprens, m'agradaria especialitzar-me encara més en aquesta branca perquè és la que realment m'agrada i que crec que ajuda molt als gossos, però també és la més complexa ja que amb ella hi trobem els sentiments i la psicologia dels animals, un camp que penso que encara ens queda molt per estudiar.

La metodologia utilitzada és molt clara. Primer de tot vaig fer les entrevistes ja que no en sabia gaire sobre el tema i abans de començar a buscar informació vaig voler aprendre'n quatre coses imprescindibles. Després vaig prosseguir a la recerca d'informació. Mentre ho feia vaig començar a redactar la part escrita que la vaig tenir quasi enllestida a finals d'estiu. Cap al setembre vaig dur a terme l'enquesta i la finalització de la part teòrica. L'últim que vaig realitzar va ser la part pràctica i les conclusions.

La principal dificultat del meu treball ha estat la recerca d'informació, no podia confiar-me de

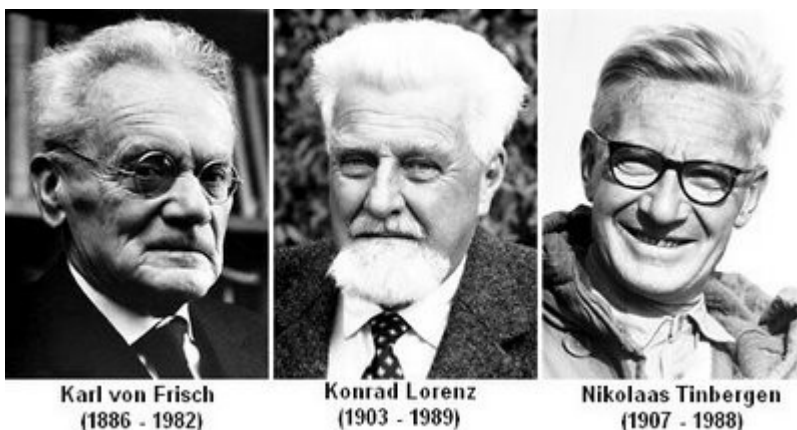
la xarxa ja que la majoria eren fòrums i blocs on la gent posava el que li semblava, perquè a més tractant-se d'aquest tema, cadascú té el seu propi mètode per "educar" als gossos. Contactar amb les entrevistades em va ser molt fàcil, amb l'enquesta tampoc vaig tenir cap problema i la part pràctica tampoc em va dur gaires mals de cap ja que sóc voluntària de la protectora i allà vaig trobar els gossos que necessitava.

En general, ha estat un treball que m'ha agradat molt de realitzar, ja que malgrat haver-me sentit atabalada en alguns moments o haver sentit que no trobava el que necessitava, crec que he fet un bon recull d'informació, que a mi personalment m'ha servit molt per ampliar els meus coneixements i reforçar les meves decisions de cara al futur.

2. ETOLOGIA

2.1 - Què és?

L'etologia és la ciència que estudia el comportament animal. Es va establir al 1963 amb el llibre *On aims and methods of ethology* de Nikolaas Tinbergen (La Haia, Països Baixos 15 d'abril 1907 – Oxford, Anglaterra 21 de desembre 1988), no va ser reconegut públicament fins al 1973 quan Nikolaas Tinbergen, Karl van Frisch i Konrad Lorenz van guanyar el Premi Nobel de la Medicina i Fisiologia.

1 - Pares de l'etologia

Font: <http://arthurevans.wordpress.com>

1973 quan Nikolaas Tinbergen, Karl van Frisch i Konrad Lorenz van guanyar el Premi Nobel de la Medicina i Fisiologia.

Un dels principis en que es fonamenta aquesta ciència és que la conducta és fruit de l'evolució i ha estat modificada per selecció natural. De fet, l'etologia diferencia entre la funció de la conducta i el control de la conducta. La primera té relació amb aquest principi ja que ens permet entendre perquè la selecció natural ha afavorit aquesta conducta, mentre que el segon ens explica perquè un animal té un cert comportament en una circumstància determinada.

2.2 - Història

La domesticació dels animals va començar fa 11.500 anys a l'Orient Mitjà i al sud – oest d'Àsia, fet que els va representar una font constant d'aliment i matèries primeres. Els egipcis utilitzaven els animals per a la caça i com a companyia. De fet el primer diccionari sobre animals va ésser escrit per aquests entorn als 4.000 anys a. C.

Els gossos eren molt populars com a animals de companyia a l'Imperi Romà, però va ser l'escola clínic grega (paraula procedent de *kyon* = gos en grec) que defensaven que els animals eren millors que les persones en molts aspectes degut a la falta de cobdícia. Es creia que malgrat la seva falta de racionalitat posseïen moltes altres excel·lents qualitats.

El primer estudi científic sobre comportament animal el va fer Aristòtil que no va acceptar una distinció radical entre biologia i psicologia. D'aquest treball en van sortir dues idees molt importants: *psykhé* i la classificació. La primera té diversos significats i fa referència a l'ànima, a l'esperit, a la vida circumdant, al principi de la vida i a la funció vital. Va ser utilitzat per diferenciar les plantes, els animals i els humans, ja que tots tenen funcions vitals diferents, per tant diferents *psyhké*. La segona es va fer servir per ordenar en certa manera la natura en funció de la complexitat de les seves formes. La base estava formada per les coses inanimades, seguides per les plantes, els fongs, les criatures oceàniques i així successivament fins arribar als mamífers i finalment l'ésser humà. La diferència dels nivells era quantitativa, per tant les persones eren les que posseïen més característiques com per exemple el raonament.

Després d'aquest primer estudi hi va haver una successió de diferents personatges que van aportar la seva part a l'etologia, són els següents:

- Galen (129 – 200 d. C.) va fer diversos experiments i va concloure que els animals tenien habilitats innates i certs patrons de comportament.
- Al-Jahiz de Basra (767 – 868) va realitzar alguns experiments amb animals per descriure'n el seu comportament. Estava interessat en la comunicació d'aquests

2 - Gerra amb gossos dibuixats
Font:gossosgelida.blogspot.com

i en l'evolució.

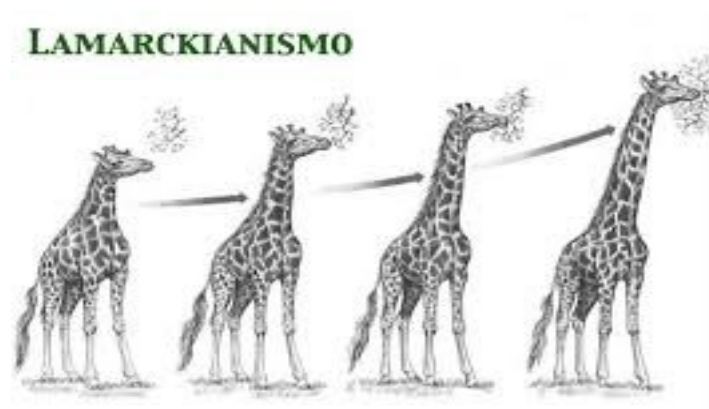
- Augustinus (354 – 430) i Tomàs d'Aquino (1224 – 1274), per ells els animals eren diferents als humans ja que no tenien ànima però tenien sentiments per tant han de ser tractats benèvolament, ja que aquell que els maltracti segurament també tractarà malament a les persones.
- Frederick Segon de Hohenstaufen (1194 – 1250) va donar un plantejament més científic i objectiu en relació al comportament de les aus. Albert Magnus (1200 – 1280) va estudiar la metodologia de l'observació experimental i va introduir mètodes com la repetició de l'experiment, la construcció, la confirmació o la hipòtesis.
- Sir Thomas More (1478 – 1535) menciona per primer cop la importància de la impronta.
- Pierre Belon (1517 – 1564) va ser un dels primers observadors del comportament animal tal i com l'entenem avui en dia. És considerat el fundador de l'anatomia comparada.
- René Descartes (1596 – 1650) influir en la nostra manera de pensar fins a l'actualitat. Defensava que el cos i l'ànima eren dues coses completament diferents. Per a ell els animals no podien raonar ni tenien consciència d'ells mateixos ja que això exigia la possessió d'una ànima i ells només tenien activitat corporal mecànica i automàtica. Els animals no tenien llenguatge ja que la paraula és l'expressió d'una idea, d'un pensament i ells no en tenien i a més mai serien capaços d'utilitzar signes.

Després de Descartes es van donar un reguitzell de científics anglesos que van intentar explicar el comportament i la psicologia des de plantejaments psicològics o mecànics.

- John Locke (1632 – 1776) va donar importància als estudis que tractaven les diferències radicals entre humans i animals: *“Hi ha algunes bestioles que semblen tenir tant enteniment i raó com alguns que es fan dir humans...”*
- David Hume (1711 – 1776) va escriure: *“Al costat del ridícul de negar una veritat evident, es troba el de realitzar l'esforç per defensar-la; i no hi ha veritat que sembli ser més evident que aquella que les bestioles estan dotades amb pensaments i raonaments iguals als dels homes.”*
- Jean – Jacques Rousseau (1712 – 1778) defensava que els animals i els

humans només es diferencien en els graus de raonament.

- Charles George Leroy (1723 – 1789) podem dir que va ser un etòleg tal i com ho entenem avui en dia. Les seves idees es basaven en l'observació dels animals en el seu medi natural. Va refusar els pensaments filosòfics de Descartes argumentant que els homes i els animals eren diferents, però que els últims actuaven de manera intel·ligent ja que l'objectiu dels seus actes era satisfer unes necessitats. Va descriure, entre d'altres, el comportament de caça del llop i de la guineu.
- Erasmus Darwin (1731 – 1802), l'avi de Charles Darwin, va defensar que alguns comportaments que s'havien considerat en un principi instintius, podien ser fruit de l'aprenentatge. Va explicar l'evolució de les espècies com l'adaptació dels animals en el seu entorn per la supervivència.
- Pierre – Jean Cabanis (1757 – 1809) va aprofundir els plantejaments de Darwin dividint els instints en dos tipus: els que depenien d'estructures desenvolupades abans de néixer i els que es formaven després del naixement.
- Jean – Baptiste Lamarck (1744 – 1829) va distribuir els animals en grups en base al desenvolupament del sistema nerviós. La seva teoria defensava que *la funció crea l'òrgan*, és a dir que el fet de dur a terme una acció diverses vegades fa que l'òrgan es desenvolupi per poder sobreviure en un medi determinat. Els comportaments adquirits passaven a les generacions futures. Això ho poden veure al clàssic exemple de les girafes (imatge 3), el fet d'haver de menjar d'arbres més alts va fer que se'ls estirés el coll:

3 - Teoria de Lamarck: "La funció crea l'òrgan"
Font: www.jpboseret.eu

- La paraula “etologia” es va començar a utilitzar al segle XVII quan John Stuart Mill la va aplicar al 1843 per referir-se a la ciència que s'encarregava de l'estudi del caràcter i la construcció d'aquest. Al 1859 Isidore Saint-Hillaire va utilitzar-la per descriure l'estudi de l'entorn natural. Al 1864 Pierre Flourens va denominar psicologia comparada a l'estudi dels animals en condicions de laboratori.
- W.M. Wheeler (1865 – 1937) i Oskar Heinroth (1871 – 1945) van començar a utilitzar la paraula etologia en el seu context actual.
- Al 1859 Charles Robert Darwin (1809 – 1937) va publicar el treball més important de la història *L'origen de les espècies*. La seva teoria defensava que aquells individus que estaven millor adaptats al medi tenien més possibilitats de sobreviure i per tant propagar la seva espècie, quan es donaven canvis d'altres hi estarien millor adaptats i s'imposarien sobre els primers. D'aquesta manera les espècies es desenvolupaven i canviaven. Darwin no va donar una definició clara d'instint, tot hi així, una acció instintiva complexa és el resultat de la selecció actuant sobre estímuls més senzills. En l'obra *L'expressió de les emocions de l'home i els animals*, Darwin presenta tres comportaments principals:
  - El comportament adopta formes adequades per assolir l'objectiu.
  - Es presenta el comportament contrari en un altre cas.
  - El comportament està influenciat pel sistema nerviós.
- Lloyd Morgan (1852 – 1936) va contribuir al desenvolupament de l'etologia de dues maneres: en primer lloc va ser extremadament crític amb la metodologia i en segon lloc va introduir i definir alguns conceptes com reforç, prova o error. Durant el segle XX s'ha donat un gran desenvolupament en l'estudi del comportament animal. Han sorgit diverses teories i hem augmentat els nostres coneixements en tots els camps.
- J.B. Watson (1878 – 1958) va començar a explicar el comportament com una reacció psicomecànica a certs estímuls, però més tard va defensar el behaviorisme. Els behavioristes tractaven d'explicar el comportament a través de l'observació i l'anàlisi objectius de la conducta, sense relació amb la consciència com estímul – resposta.
- B.F. Skinner (1904 – 1990) va realitzar nombrosos experiments amb l'objectiu de clarificar les lleis de la condició. Al 1903 a Madrid, Ivan P. Pavlov (1839 –

1946) va publicar uns estudis sobre els reflexes condicionats que van influenciar els treballs de Watson i Skinner.

- Oskar Heinroth (1871 – 1945) és el pare de l'etologia moderna. Al 1910 va publicar *Ethology o the Anatidae* on es detallaven uns estudis fets amb ànecs i oques, que n'explicaven el seu comportament, la seva anatomia, la seva comunicació...
- Konrak Z. Lorenz (1903 – 1988) va ser molt important degut al gran treball que va realitzar ja que va influir en tots els etòlegs posteriors de manera que l'etologia moderna té dues alternatives: o confirmar les teories de Lorenz o demostrar que estava equivocat. Aquest gran etòleg va estudiar la impronta, aquella etapa després del naixement que més influeix sobre els éssers vius. Va establir la teoria de l'instint on defensava que els instints són heretats i que es presenten independentment del medi.

Daniel Lehrman va ser un dels personatges que va rebatre les teories de Lorenz dient que allò que un organisme hereta només es pot expressar mitjançant un comportament o d'alguna altra manera en relació amb el medi. Degut a aquestes crítiques Lorenz va variar la seva hipòtesi dient que allò que un animal hereta és una predisposició potencial cap a unes formes de comportament limitat on es pot desenvolupar la disposició genètica. Per tant l'adaptació vol dir que els animals tenen informació de l'entorn fruit de la selecció natural de les generacions. Allò que un animal aprèn està determinat per l'entorn i per la seva capacitat d'aprenentatge.

- Nikolas Tinbergen (1907 – 1988) va treballar amb Lorenz en nombroses ocasions. Al 1951 va publicar estudis sobre els instints i al 1963 va desenvolupar la metodologia de l'etologia tal i com la coneixem. Era un gran defensor de l'estudi dels animals en el seu hàbitat natural i en total llibertat ja que només així es podrien determinar alguns aspectes com la motivació, el desenvolupament, la supervivència i l'evolució de la conducta.

2.3 - Objectius

Per explicar els objectius de l'etologia ens hem de basar en les quatre preguntes de Tinbergen, el seu creador, que són els quatre fonaments de l'explicació del comportament animal:

- **Quins són els mecanismes de CONTROL de la conducta?**

Aquesta primera pregunta es refereix a la motivació de la conducta i té com a objectiu estudiar els factors interns i externs que són responsables de l'inici i del final d'un determinat comportament. Utilitza l'observació i l'experimentació.

- **Quina és l'ONTOGÈNIA de la conducta?**

- La segona pregunta té com a objectiu estudiar el canvi de freqüència, de funció i d'intensitat que pateix un comportament durant la vida d'un individu. Intenta també explicar perquè es produeixen aquests canvis. Ho fa mitjançant l'observació i l'experimentació.

- **Quina és la FUNCÍÓ de la conducta?**

La tercera fa referència al valor adaptatiu de certa actitud, és a dir, tracta d'explicar la forma com una determinada pauta augmenta l'eficàcia biològica, el nombre de descendents que arriben a l'edat fèrtil i que ha engendrat un animal al llarg de la seva vida, dels individus que la manifesten en relació amb els que no. Es serveix de mètodes com l'observació, la comparació entre espècies i l'experimentació.

- **Quina és l'EVOLUCÍÓ de la conducta?**

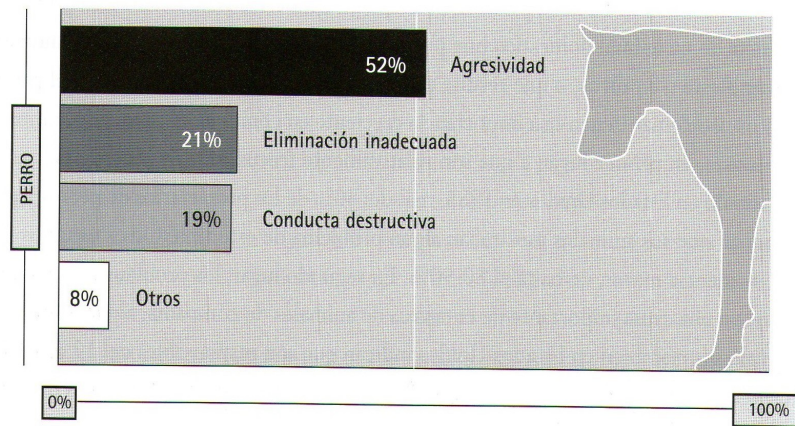
Finalment, la quarta pregunta intenta estudiar els canvis que s'han produït en una determinada pauta de comportament al llarg de l'evolució d'una espècie. Utilitza l'observació, la comparació entre espècies i l'experimentació.

2.4 - Etologia clínica veterinària:

Aquest concepte es va utilitzar per primer cop l'any 1969 en un article publicat a la revista *British Veterinary Journal*. Es va utilitzar per anomenar l'estudi dels canvis de conducta produïts per malalties i que tenen interès diagnòstic.

Els problemes de comportament dels animals de companyia tenen molta importància en el camp de la veterinària ja que el seu diagnòstic, la seva prevenció i el tractament són els objectius principals de l'etologia clínica. L'estudi del comportament animal ens és molt útil en el diagnòstic de malalties ja que moltes causen canvis en la conducta, sovint en són el primer indicatiu de la malaltia.

A més a més hem de tenir en compte que els problemes de comportament es poden dividir en dos grans grups: els que són pautes de conducta normals i els que són conseqüència d'una malaltia. Cal

4 – Problemes més comuns del gos
 Font: "Etología clínica veterinaria del perro y el gato"

tenir present que alguns comportaments normals poden presentar-se més endavant de manera extrema ja que són la resposta de l'estrès o l'ansietat que està patint l'animal.

El gos domèstic (*canis familiaris*) també té un paper important com a animal de treball. La utilització del gos com a vigilant, com a pastor, en l'assistència de minusvàlids, en teràpies per a gent amb problemes, en la recerca de persones perdudes, depèn principalment del comportament de l'animal.

3. ANSIETAT PER SEPARACIÓ

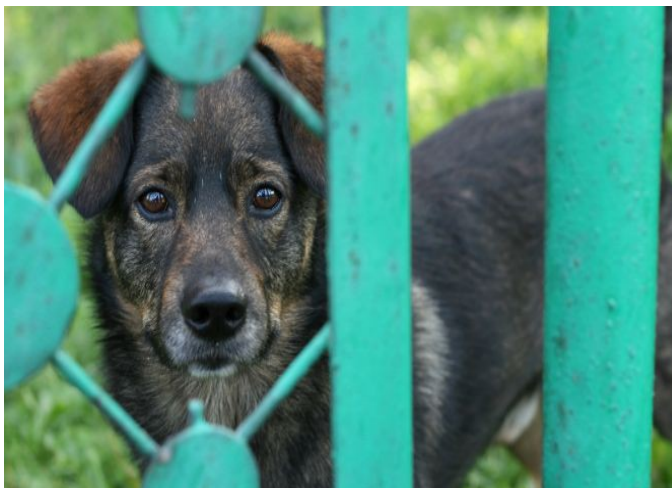
3.1 – Què és?

- L'ansietat per separació és un problema de conducta en els animals que apareix quan aquest són separats físicament del seu propietari i es donen reaccions d'ansietat.
- Aquesta conducta pot tenir lloc en dues situacions: quan els propietaris abandonen la llar i el gos es queda sol, o quan els primers es troben a casa però l'animal no té accés a ells.

L'ansietat

- L'ansietat és un estat emocional negatiu caracteritzat per l'anticipació d'una amenaça per l'animal.
- **ESTAT EMOCIONAL NEGATIU:** L'ansietat és un sentiment tan desagradable pel gos que intentarà sobre qualsevol cosa sortir-ne i evitar-la, encara que a vegades li costi la vida.

- **AMENAÇA:** A vegades no sabem per què un gos identifica una situació com a amenaçadora però pot tenir dues possibles explicacions: hi ha alguns estímuls davant dels quals l'animal ha après que ha de reaccionar per augmentar la supervivència (estímuls naturals), en altres casos l'animal ha viscut experiències negatives prèviament (estímuls apresos).

5 - Expressió d'ansietat per separació
 Font: www.hogarutil.com

- **ANTICIPACIÓ:** Els signes associats a l'ansietat tenen la funció de preparar al gos per si el que ha de viure no li resulta beneficiós o davant d'alguna cosa negativa que ja sap que passarà.
- L'ansietat és, de natural, una resposta adaptativa de l'animal davant alguna cosa que considera negativa. El problema arriba quan aquesta conducta resulta excessiva i desproporcionada.

3.2 - Causes

Cal dir que les causes de l'ansietat per separació mai han estat del tot clares, tot i així es poden classificar de la següent manera:

- **Aïllament social**

Els gossos com animals socials que són, estableixen vincles entre els membres del grup, per exemple cap a la mare. Quan arriba la separació d'aquesta hi ha estudis que demostren que hi ha una primera fase caracteritzada per l'augment de l'activitat i les vocalitzacions, seguida d'una segona fase en que disminueix l'activitat en general. El problema és que els gossos poden mantenir aquesta alta activitat inclús a l'edat adulta.

- **Domesticació**

El procés de domesticació ha induït en el gos un procés de neotènia, és a dir, a la retenció de caràcters juvenils tant físics com psíquics en l'edat adulta. Això fa que els gossos adults juguin i vocalitzin més, fets que en el llop es donaven durant la joventut, que reclamin una atenció més gran del propietari i que

depenquin en gran part d'aquest.

- **Vincle amb els humans**

Aquesta és possiblement la causa més comuna. Hem de tenir present que els gossos són animals altament socials que tendeixen a crear vincles entre ells i amb individus d'altres espècies com la humana. Aquest fet ens inclou a nosaltres dins del seu grup social i a més ho reforcem creant una dependència excessiva cap a nosaltres per part de l'animal.

- **Fòbies**

La tendència a mostrar respostes de por exagerades o ha passar-ho excessivament malament quan estan sols pot contribuir a mostrar ansietat per separació.

- **Deslletament prematur**

Durant el deslletament la mare va restringint el contacte del cadell amb ella i d'aquesta manera el primer aprèn a estar sol mitjançant una adaptació progressiva. El fet que aquest procés es doni massa ràpid o massa d'hora pot contribuir a desenvolupar ansietat per separació.

- **Experiències traumàtiques**

La vivència traumàtica durant les primeres setmanes de vida en que el cadell esta aprenent solen ser bastant destructives. Per exemple el càstig inconscient i aleatori fa que el gos no pugui associar-lo amb el que està malament, de manera que no pot predir o controlar el seu entorn i pot desencadenar ansietat per separació.

3.3 – Situacions i factors desencadenants

- **Canvis en la qualitat o la quantitat de relació amb el propietari**

L'animal comença a mostrar ansietat per separació a causa d'un canvi en la rutina del propietari. Potser aquest ha estat de vacances, ha passat per una baixa laboral o ha estat més temps a casa i quan el gos ha d'estar sol no s'hi adapta.

- **Canvis en l'entorn de l'animal**

Ens referim principalment ha un canvi de casa, ha una reforma o després d'una llarga estada en una residència.

- **Modificacions de l'estructura familiar**

L'arribada d'un nou membre a la família, un animal o un nadó, o la falta d'aquest com per exemple la mort d'una persona o d'un company poden produir ansietat per separació.

6 - Posició d'anseïtat per separació

Font: www.elgoldenretriever.com

- **Experiències negatives pel gos**

El gos ha viscut una experiència negativa mentre estava sol com per exemple una tempesta, l'esclat de petards, l'entrada de lladres o un incendi i per tant associa la solitud amb situacions negatives. En alguns casos també pot ser que vingui algú i al emportar-se al propietari, per causes mèdiques com a exemple, i deixi a l'animal sol.

3.4 – Signes clínics

Vocalitzacions

- Han de ser continuades durant les primeres hores de solitud.
- Consisteixen en lladrucs, udols o plors, cadascú de forma única o combinant els tres.
- És un patró cíclic i repetitiu.

Eliminacions

- Miccions o defecacions més habitualment del que és habitual.
- Estan localitzades en diferents llocs de la llar.
- Es solen trobar al voltant de la porta però també es poden distribuir sobre llits, sofàs o objectes del propietari.
- Una o diverses defecacions de petit a mitjà tamany, fet que indica que el gos no necessita evacuar la bufeta.
- Una o diverses defecacions de menys consistència del que és habitual fins arribar a ser diarriques en alguns casos.
- L'animal pot acabar brut dels seus propis residus o repartir-los per la casa degut al passeig constant a més el nombre depèn del temps que dura l'absència del propietari.

- No tenen cap relació amb les defecacions que s'hagin donat durant el passeig.

Destrucció

- Es pot realitzar tant amb la boca com amb les potes i va dirigida a les diferents parts de la casa com els marcs i les portes de les estances o les finestres, ja que el gos ho relaciona com llocs per on el propietari marxa o es pot escapar. També pot destruir objectes personals d'aquest utilitzats recentment.

7 - Destrosses al mobiliari
Font: educarunperrocachorro.com

- Tot i això l'animal no sempre malmet les coses, sovint les emmagatzema a algun lloc o en canvia la seva localització.

Hipersalivació

- El volum de saliva vessat pot arribar a provocar desperfectes als terres de fusta com els parquets.
- Alguns propietaris confonen els bassals de saliva amb miccions, encara que es poden distingir clarament per l'olor de les últimes.
- Poden trobar un bassal de saliva al costat de la porta o un goteig per tota la casa fruit del passeig constant.

3.5 – Diagnòstic diferencial

PROBLEMES D'ELIMINACIÓ INADEQUADA				
	Què és?	Causes:	Diferències amb l'ansietat per separació:	Tractament:
PROBLEMES ORGÀNICS	Diabetis, malalties renal, cistitis, incontinença urinària, diarrea, problemes locomotors.	Causes orgàniques o patològiques.	Es donen indiferentment si l'animal es troba en companyia o no.	Es recomana assistir al veterinari per l'immediat diagnòstic i tractar-ho amb antibiòtics i fàrmacs.
MARCATGE AMB ORINA	Consisteix en que l'animal va deixant	Estrès. L'animal ja ha assolit la	El marcatge es pot donar en presència dels	La castració seria una solució molt eficient. Si no funciona es pot

	gotetes d'orina per marcar el territori, quasi sempre al mateix lloc. Conducta sexualment dimòrfica encara que es dóna més en els mascles.	pubertat. Competència amb altres mascles.	propietaris.	fer ús dels fàrmacs, els més utilitzats són: els antidepressius tricíclics i els inhibidors selectius de la serotonina.
MICCIÓ PER EXCITACIÓ O SUBMISSIÓ	Consisteix en que l'animal orina que el propietari se li acostava.	Submissió excessiva cap al propietari. Excitació excessiva en rebre al propietari.	La micció per excitació o submissió es dóna sempre en presència del propietari.	La micció descontrolada és una conducta normal en gossos joves que es soluciona quan aquest assoleix l'adulthood. Si el problema està causat per la por, es recomana no mirar al gos als ulls i no aplicar en cap cas un càstig.
FALTA D'ACCÉS A L'EXTERIOR	Consisteix en que el gos té falta d'accés a l'exterior.	Falta d'accés a l'exterior.	Aquest problema es dóna també en presència dels propietaris.	Un cadell de 8 setmanes hauria de tenir accés a la zona de micció cada 2 – 4 hores i un gos adult cada 8 – 10 hores.
FOBIES I DISFUNCIÓ COGNITIVA	Presenten una resposta excessiva enfront alguns estímuls.	Detecció d'un estímul exterior, normalment un soroll intens. Alguns animals vells no tenen els sentits en bon estat.	Aquesta conducta també es dóna en presència dels propietaris. La micció per fòbia sol ser més accentuada quan es troba sol.	Respecte a les fòbies és necessari acostumar-lo ha estar sol. La disfunció cognitiva necessita tractament mèdic.
FALTA D'APRENTATGE EN ELS HÀBITES D'EXCRECIÓ	El gos no ha après on ha de fer les seves necessitats.	El propietari no ha seguit correctament el protocol per educar a gos.	No té cap relació amb la presència o l'absència dels propietaris.	S'ha d'aplicar correctament l'ensinistrament. Algunes malalties neurològiques com la hidrocefàlia dificulten l'aprenentatge.

PROBLEMES DE VOCALITZACIÓ				
	Què és?	Causes:	Diferències amb l'ansietat per separació	Tractament:
ESTÍMULS EXTERNS	El gos emet lladrucs o udols.	Resposta a un estímul extern, normalment un soroll o un gos proper.	Aquesta conducta també es dona en presència del propietari.	Es recomanable castigar a l'animal quan actuï així. També es pot fer ús de collars que emeten una olor cítrica molt forta. (sense resultats en els udols).
CONDUCTA REFORÇADA PEL PROPIETARI	El propietari respon a l'animal quan aquest lladra.	El gos vol cridar l'atenció de la persona.	Només es dona en presència del propietari.	La persona ha d'ignorar al gos quan lladri i recompensar-lo quan no ho faci.
ESTEREOTIPIA	Aquesta conducta es caracteritza perquè el temps que separa dos lladrucs és sempre el mateix i resulta regular i monòton.	No s'associa a cap estímul extern.	No depèn de l'absència o la presència del propietari.	Es té molt poca informació sobre el tractament.
AGRESSIVITAT	El gos lladra i mostra una actitud agressiva.	És una conducta territorial o és la resposta a la por.	No té res a veure amb l'absència o la presència del propietari.	S'ha de resoldre el problema d'agressivitat.
JOC I FÒBIES	El gos vocalitza quan es troba amenaçat o per incitar al joc.	Els lladrucs són part del joc, en el cas de la fòbia és la resposta a un soroll intens.	En el cas del joc es dona en presència del propietari, en la fòbia és indiferent.	Si es dona jugant s'ha d'ignorar l'animal, en les fòbies ha de perdre-hi la por.

PROBLEMES DE CONDUCTA DESTRUCTIVA

	Què és?	Causes:	Diferències amb l'ansietat per separació:	Tractament:
JOC	Tendència a mossegar i esgarrapar el mobiliari.	Forma part del joc.	És molt semblant ja que si el castigues el gos ho farà només en absència del propietari.	Castigar-lo però gravar l'animal amb una càmera quan aquest estigui sol.
CADELL	Els gossos d'entre 2 i 6 mesos mosseguen coses dures com les potes de les cadires.	És degut al creixement de les dents.	No guarda relació amb l'absència o la presència del propietari.	Normalment sol desaparèixer quan al gos ja li han crescut les dents i es fa gran.
RESPOSTA A ESTÍMULS	Els gossos esgarrapen portes i finestres.	És una resposta a estímuls externs com els sorolls o la presència de persones o altres gossos.	No té relació amb la presència o absència del propietari.	És recomanable ignorar al gos i fer-li passar la por.
FOBIA HIPERACTIVITAT	L'animal tendeix a mossegar i trencar les coses que es troben al seu abast.	Pot ser una resposta de la por o la falta d'activitat del gos.	No remet en si el propietari es troba amb el gos o no.	És interessant que l'animal realitzi més activitat física.

3.6 – Tractament

Educació del propietari

El primer que s'ha de fer per tenir èxit en el tractament és educar als propietaris. El problema arriba quan aquests associen les miccions o la destrucció amb una conducta rancorosa o desobedient per part del gos, aleshores els castiguen. Els animals en un intent per evitar el càstig mostren signes de submissió, fet que els propietaris interpreten com signes de culpabilitat quan realment no hi ha cap evidència que els gossos es puguin sentir culpables.

Modificació de l'entorn

El fet de dur a terme canvis en l'entorn pot ajudar a millorar l'ansietat per separació. Es poden dividir en dos blocs:

- Aquells destinats a mantenir el gos estimulat mentalment. Donar-li la opció a jugar o fer l'exercici necessari depenent de les característiques és fonamental. A més quan es queda sol se li poden deixar joguines amb menjar a dins com un Kong, però que no s'ha de posar just abans de la marxa del propietari ja que ho acabaria associant. Finalment permetre-li l'accés a llocs on pugui veure el carrer també estimula els seus sentits.
- Els més importants però són aquells que eviten la separació com per exemple deixar el gos al cotxe en horari de feina si això no li suposa un estrès. També se'l pot deixar amb algun familiar o contractar a algú que se'n faci càrrec. La modificació de l'entorn per si sol no és una solució però que frena el cercle negatiu en que es veu envoltat l'animal que juntament amb la resta del tractament poden solucionar el problema.

Modificació de la conducta

La teràpia conductible és la base del tractament, és imprescindible i es pot combinar amb la resta d'opcions. Respon als objectius següents:

1. Eliminar l'ansietat i l'anticipació davant la sortida del propietari.
2. Reduir la dependència que el gos mostra cap al propietari.
3. Ensenyar al gos a quedar-se sol a casa d'una manera relaxada.

ABANS D'ABANDONAR EL DOMICILI

El moment en que marxa el propietari és quan es comença a manifestar la conducta d'ansietat i el que es pretén és que el contrast entre la presència i l'absència de la persona sigui el més petit possible.

- S'ha d'ignorar al gos durant els 15 – 30 minuts previs a la sortida, això vol dir no interaccionar amb ell de cap manera, ni tocar-lo, ni mirar-lo, ni jugar-hi, ni castigar-lo...
- Intentar amagar les senyals que indiquen al gos la sortida del propietari.

AL TORNAR A CASA

El que es vol aconseguir en aquest cas és reduir l'ansietat del gos davant l'arribada del propietari i evitar l'empitjorament del problema.

- Ignorar l'animal durant el temps necessari fins que es calmi i es tranquil·litzi. No s'ha de respondre a les seves mostres d'alegria fins que aquest no reclami atenció.

DURANT L'ESTADA A LA LLAR

S'ha de modificar la relació del propietari amb el gos i per això el primer s'ha de comportar de manera diferent quan es troba a casa amb la mascota. És necessari que realitzi els mateixos signes que quan va a sortir perquè l'animal no els associï amb la marxa.

- Ignorar al gos si reclama l'atenció, lladrant o udolant, amb el contacte o seguint-lo pel domicili.
- Proporcionar atenció a l'animal sempre amb iniciativa del propietari.
- Identificar els signes que mostren la sortida i presentar-los-hi uns quants cops al dia sense sortir realment. Quan el propietari els representi no ha de fer cas si el gos es posa nerviós o ansiós i seguir com si no passés res.

Tractament farmacològic

El tractament farmacològic pot aconseguir diferents efectes:

- Reduir l'ansietat i alleugerir els símptomes.
- Millorar l'aprenentatge ja que en un estat d'ansietat la capacitat d'aprendre es redueix, per tant si es redueix l'ansietat augmenta l'efectivitat dels tractaments.
- Es millora el benestar de l'animal ja que l'ansietat els provoca emocions negatives indesitjables.

ÚS DE FÀRMACS A CURT PLAÇ

- **BENZODIACEPINAS:** Si s'utilitzen soles tenen un efecte molt reduït sobre l'ansietat per separació però el seu efecte augmenta notablement si s'utilitzen en combinació amb antidepressius tri-cíclics o inhibidors selectius de serotonina, sobretot en les primeres fases del tractament. L'alprazolam és el més utilitzat i es recomana l'administració una hora abans de la sortida del propietari i l'efecte té una durada de 6 a 8 hores, el temps suficient per cobrir una jornada laboral. En el cas que el temps sigui insuficient es pot combinar amb diacepam o cloracepató.
- **TRAZODONA:** Es tracta d'un antidepressiu atípic, però un estudi va revelar que en combinació amb altres fàrmacs com les benzodiacepinas era ben tolerada en un rang bastant ampli en aquells casos que no responien als tractaments convencionals. La seva administració és entre 2 i 10 mg/kg/dia i no causa efectes secundaris negatius excepte sedació lleugera i diarrea en algun cas.

ÚS DE FÀRMACS A LLARG PLAÇ

- CLOMIPRAMINA: És la droga més ben documentada en el tractament de problemes de conducta d'animals de companyia. S'ha demostrat que aquells tractaments que es combinen amb clomipramina augmenten la seva eficàcia entre 1,5 i 3 vegades. Es recomana començar amb una dosi de 1 mg/kg cada dotze hores durant dos setmanes, augmentar a 2 mg/kg durant les dues setmanes següents i finalment acabar amb 3 mg/kg cada dotze hores durant un més. En general és ben tolerada tot i que en alguns casos pot donar problemes gastrointestinals o sedació excessiva que obliguen a reduir la dosi o canviar de tractament.
- FLUOXETINA: És el fàrmac recomanat més recentment en casos d'ansietat per separació en gossos. Es recomana una dosi d'1 a 2 mg/kg cada 24 hores combinat amb pautes de modificació de la conducta des de la primera setmana de tractament. No sol provocar efectes secundaris excepte en alguns casos sedació transitòria i falta de gana.
- SELEGILINA: Normalment s'utilitza pel tractament de la disfunció cognitiva en gossos. Des de fa uns quants anys s'està començant a utilitzar a alguns països d'Europa en el tractament dels trastorns emocionals ja que pot actuar com a regulador de les emocions. Alguns autors la recomanen en l'ansietat per separació quan hi ha estats importants d'anticipació o hi ha alteracions digestives. S'ha de tenir en compte però que és completament incompatible amb els antidepressius tri-cíclics i els inhibidors de serotonina.
- NUTRACEUTICS: Són productes naturals amb acció terapèutica. La informació que hi ha és molt limitada encara que en alguns casos s'han utilitzat inclús abans que els tractaments convencionals.

FEROMONOTERAPIA

- En primer lloc hem de tenir clar que és una feromona ja que és la que dona nom al tractament. Del grec *pheros* = centaure i *hormon* = excitar, és una substància secretada per tal que un altre individu la detecti amb l'olfacte i doni una reacció com a resposta en el seu comportament.
- Des de fa temps s'utilitza l'anàleg sintètic de la DAP (feromona apaivagadora canina), en combinació amb un tractament estàndard s'aconsegueix resoldre el problema en 28 dies amb un 77% d'èxit.
- Es subministra una dosi d'1 a 2 mg/kg cada dotze hores i l'eficàcia és semblant

a la de la clomipramina.

- Els símptomes que presenten més millora són les destruccions de la propietat i les vocalitzacions i en menor grau les miccions desapropiades.
- L'ús de la DAP representa una alternativa en els casos següents:
  - ✓ Animals malalts o vells als quals se'ls pot complicar el tractament farmacològic.
  - ✓ Casos en que el propietari es resigna a utilitzar medicaments.
  - ✓ Situacions en que pròximament s'hagi de realitzar un canvi en l'entorn de l'animal de manera preventiva, per minimitzar els efectes contraris del tractament.

4. PORS I FÒBIES

4.1 – Què són?

- **La por** és una resposta emocional i adaptativa de l'animal davant de situacions que percep com a nocives per a la seva supervivència. És una conducta completament normal i natural que posseeixen tots els individus. El caràcter de la por té un 50% de possibilitats de ser heretat pels descendents.
- **Les fòbies** són respostes de por molt exagerades davant d'un estímul en concret. Encara que aquest es presenti diverses vegades davant l'animal i sense conseqüències negatives, la resposta de por no desapareix, inclús augmenta.

8 - Expressió de por
Font:www.mascotas.org

PÒRS	FÒBIES
Resposta adaptativa.	Resposta no adaptativa
Comportament normal.	Comportament patològic.
Desenvolupament progressiu.	Desenvolupament sobtat.
Reacció proporcionada.	Reacció exagerada.
Desapareix amb la repetició.	No desapareix, augmenta.
Pronòstic reservat.	Mal pronòstic.

4.2 – Estructures del cervell involucrades

- La resposta de por està controlada per diverses estructures del sistema nerviós central, la amígdala, l'hipocamp i el tall cerebral. La segona és la responsable de la resposta davant d'estímuls condicionats mentre que l'hipocamp avalua el grau de novetat davant d'una determinada situació.

9 - Cervell d'un gos

Els neurotransmissors responsables d'aquesta conducta són: la noradrenalina, la dopamina, l'àcid gamma – aminobutíric (GABA), que té un efecte inhibitor en la resposta de por i estrès, i la serotonina.

- Les neurones noradrenèrgiques del sistema nerviós central controlen nombroses conductes fisiològiques associades a la por. Algunes neurones dopaminèrgiques s'activen de forma selectiva en situacions d'estrès.

4.3 – Causes

- **Socialització i habituació desapropiades**

La falta total o parcial d'aquestes pot provocar, fàcilment, pors i fòbies ja que són animals adults desequilibrats. Un exemple d'aquest problema es troba en la cria inadequada on els cadells tenen una relació insuficient amb la mare que els provoca problemes importants en el sistema que regula les respostes d'estrès. A més a més, aquest individus es frustraran fàcilment i tindran una falta important de control en les seves emocions, fet que potencia l'aparició de pors i fòbies.

- **Experiències negatives o traumàtiques**

Qualsevol estímul associat a una experiència desagradable, dolorosa o que pugui posar en perill la vida de l'individu, pot generar-li por. La freqüència i intensitat variarà en funció de diversos factors. És fàcil que un gos maltractat mostri por a pals i

11 - Mirada que mostra por
Font: sentirmebien.com

bastons o que un animal atropellat temi els cotxes.

- **Predisposició genètica**

Com em dit abans hi ha un 50% de possibilitats que el gen de la por sigui heretat, fet que el converteix en el caràcter més heretable de tots. A més, segons uns estudis realitzats en Pointers, Beagles, Fox Terrier i Golden Retrievers, s'ha determinat que la raça també és un factor determinant en la resposta de la por.

- **Aprenentatge**

És el responsable de l'aparició i el desenvolupament de les pors i les fòbies mitjançant processos diferents:

a. CONDICIÓN CLÀSSICA: Pot originar dos fenòmens de gran importància en les fòbies:

La generalització: Fa que l'animal reaccioni davant d'altres estímuls semblants a l'original. Per exemple, tenir por a tots els homes perquè un el maltractava.

L'anticipació: Alguns animals amb por o fòbia a certs estímuls, reaccionen igual davant de situacions precedents a les temudes. Per exemple, por a les botzines degut als petards.

b. CONDICIÓN OPERANT O INSTRUMENTAL: Mitjançant aquest, l'animal aprèn, per exemple, que l'agressivitat és la millor manera d'evitar una situació amenaçant.

c. SENSIBILITZACIÓ: El fet d'exposar l'animal als estímuls que li causen por pot fer que s'hi acabi acostumant però en molts casos pot provocar l'efecte

contrari, causant una resposta cada cop més exagerada fins a arribar a la fòbia.

4.4 – Fòbia a sorolls forts

Què és?

També anomenada sonofobia per alguns autors, és una resposta de por exagerada davant sorolls forts molt intensos com els petards.

Causes

La única causa com em dit abans són els sorolls forts i de gran intensitat. Cal dir que la reacció de por és normal i adaptativa en totes les espècies ja que és una factor per a la supervivència, però quan es excessiva posa en risc l'aprenentatge de l'animal, pot originar una fòbia.

12 - Cartell d'avís contra la pirotècnia
Font: www.taringa.net

Signes clínics

- Fugida i intents desesperats per escapar-se.
- Conductes d'ocultació i immobilització.

Tractament

El tractament és una combinació de diverses opcions que depenen de l'estímul que provoca la conducta.

A CURT TERMINI

- Evitar l'exposició a l'estímul: És altament recomanable habilitar una habitació de la llar amb aigua, menjar i llit, completament aïllada de qualsevol soroll mitjançant música i baixant les persianes. Es pot utilitzar aquell espai on el gos ja hagi intentat refugiar-s'hi abans i que per tant s'hi trobi segur.
- No reforçar la conducta de la por: No s'ha de consolar, tocar, parlar o agafar en braços a l'animal quan tingui por, ja que és com una recompensa per

aquesta conducta. Se l'ha d'animar a jugar, mostrar-se alegre i donar-li un premi quan mostri confiança.

- Evitar qualsevol càstig: No s'ha de recórrer mai al càstig ja que causa més ansietat i empitjora el problema.
- Tractament farmacològic: Es recomana l'ús de benzodiacepinas, especialment el diacepam i l'alprazolam. S'ha d'administrar un a hora abans de l'inici de l'estímul o quan l'animal iniciï la conducta. En casos lleus es pot utilitzar trazodona, alfa-bloquejants o antihistamínics. No es recomana l'ús de fenotiacinas ja que produeixen sedació i tranquil·litzen però no redueixen la por, a més acaben agreujant la fòbia a llarg termini.

A LLARG TERMINI

- Crear una zona segura pel gos: Crear una zona amb les característiques anteriors (aïllada, amb menjar, aigua...) on dos o tres cops al dia s'hi realitzin activitats positives per l'animal com jugar, donar-li xuxes. D'aquesta manera l'animal associarà aquesta zona amb un lloc positiu.
- Tècniques de desensibilització i contracondicionament mitjançant un CD de sorolls específics: Es tracta d'exposar l'animal a aquells sorolls que li fan por, es poden trobar al mercat. Aquesta teràpia consta de dues parts:
  - a. Desensibilització: exposar l'animal als sorolls que li provoquin la fòbia inicialment a volums baixos i augmentar-ho progressivament.
  - b. Contracondicionament: associar els sorolls que provoquen la por a experiències agradables com el joc.
- Feromona tranquil·litzadora canina: Es recomana utilitzar-la durant les situacions de fòbies, com a difusor en un collar i durant els processos anteriors.
- Tractament farmacològic: Els fàrmacs utilitzats es poden dividir en tres grups: tricíclics (clomipramina), inhibidors de la recaptació de serotonina (fluoxetina, fluvoxamina i sertralina) i inhibidors de la monoaminoxidasa (selegilina). Els primers s'usen en casos lleus a moderats i s'ha de combinar amb benzodiacepinas. Els segons en canvi es recomanen per casos més greus. Finalment la selegilina es recomana quan es donen signes d'inhibició associats a la por però és incompatible amb els dos primers.

4.5 – Por a persones, gossos i entorns urbans

Causes

- Les causes més comunes són: la falta de sociabilització, la manca d'habitució o la vivència d'una experiència traumàtica.
- En alguns casos cal tenir en compte la predisposició genètica que presenta aquest animal a patir por i fòbies ja que com s'ha dit abans és el caràcter més heretable.
- Un problema que preocupa molt als especialistes és l'anomenada síndrome de privació sensorial. Es caracteritza per una falta d'estimulació sensorial del cadell en les primeres fases del seu desenvolupament. Es propi d'animals de criador, que han viscut molt temps aïllats de la societat o en entorns rurals i que no saben adaptar-se a la vida familiar. El problema es comença a manifestar després del període de sociabilització.

13 - Posició que indica inseguretat
Font: protectorabv.org

Signes clínics

El comportament de cada animal davant de les situacions o estímuls que li provoquen por varien en funció del tipus, les característiques i el nombre d'aquests.

Els estímuls...

- Persones: homes alts amb veu greu, gorra, casc, barba, pals, abrics grans o ulleres.
- Gossos: grans, color específic, actius.
- Nens: en grup, que criden o xiscles, que es mouen, corren o gategen.
- Objectes: voluminosos, que es mouen impredeciblement, que produeixen sorolls intensos o secs.
- Llocs: escales, elevadors, reixetes de ventilació al terra, centre de la ciutat.

Les situacions...

- El contacte amb l'animal o l'aproximació amb ell.
- Els moviments, més o menys bruscos, les veus altes de les persones.
- El joc, les curses i els lladrucs d'altres gossos.

- La visió, l'olor o l'audició dels individus que els espantin.

QUADRES LLEUS

- Reaccions fisiològiques lleus provocades per la por.
- Intents d'evitar a la persona i intents d'escapatòria moderats.
- Actituds ambivalents (conflicte entre l'aproximació i l'allunyament de l'estímul).
- Senyals d'estrès, calma, desviació de la mirada i el contacte amb l'estímul.
- Signes d'ansietat escassos o inexistent.

QUADRES MODERATS

- Més reaccions fisiològiques o més evidents.
- Intents actius i intensos d'evitar l'estímul.
- Intents d'escapar-se més evidents, continuats i pronunciats.
- Ansietat en determinades situacions.

QUADRES GREUS

- Reaccions fisiològiques molt importants.
- Intents desesperats d'escapar-se.
- Signes d'ansietat intensos arribant al pànic.
- Inhibició corporal, el gos es queda com “congelat” evitant el contacte amb l'individu o la situació.

Cal tenir present que en qualsevol cas l'animal pot utilitzar l'agressivitat per allunyar-se de l'estímul o evitar la situació. La reacció pot tenir diferents graus d'impulsivitat i violència.

Tractament

La castració no es recomana en problemes de por i fòbies encara que provoquin conductes agressives.

TERÀPIA DE MODIFICACIÓ DE LA CONDUCTA

Aquesta opció demana seguir tres normes molt importants: evitar l'exposició a l'estímul, ja que empitjoraria el problema fent que el gos es sensibilitzés a ell, no reforçar la conducta de por i evitar qualsevol càstig.

S'ha d'acostumar el gos als estímuls i les situacions problemàtiques i recórrer a la desensibilització i al contracondicionament:

a. Determinar l'estímul: És necessari establir un ordre en els estímuls que causen problemes per saber l'ordre d'exposició, per això és necessari saber el tipus i les característiques de l'estímul, la distància a la que reacciona el gos i

les reaccions que manifesta.

b. Exposició a l'estímul: S'ha d'exposar a l'animal als estímuls determinant prèviament l'ordre creixen d'importància sense arribar a la reacció de por. Per tant és necessari avançar molt lentament, evitar els estímuls que no formin part del programa i observar amb molta cura la conducta i el llenguatge corporal del gos.

c. Associació: Aquesta tècnica consisteix en associar els estímuls amenaçants amb alguna cosa agradable. D'aquest procés se'n diu contracondicionament, s'ha de realitzar de manera gradual i en conjunt amb alguna recompensa successivament, d'aquesta manera el gos associarà la situació problemàtica amb una cosa agradable.

TERÀPIA FARMACOLÒGICA

Els fàrmacs per si sols no solucionen el problema, per això és necessari combinar-los amb altres opcions.

El que s'intenta amb aquesta teràpia és facilitar la realització de la teràpia de modificació de la conducta, ja que redueix l'ansietat i millora l'aprenentatge, i reduir les reaccions de l'animal sobretot l'agressivitat intensa.

Els medicaments més usats són els antidepressius:

- Tricíclics: clomipramina i amitriptilina.
- Inhibidors de la recaptació de serotonina: fluoxetina, fluvoxamina, sertralina i paroxetina.
- Inhibidors de la monoaminoxidasa B: selegilina.

Les benzodiazepines estan contraindicades sobretot en els casos que existeix l'agressivitat per por, ja que provoquen la desinhibició de l'animal i interfereixen en l'aprenentatge.

FEROMONOTERÀPIA

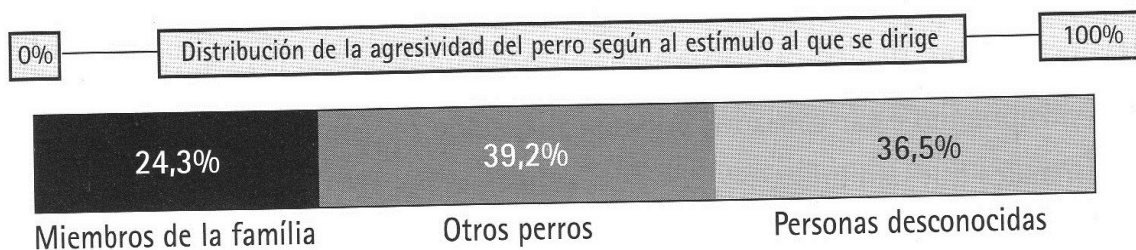
Se'n recomana l'ús en gossos amb problemes amb por a individus o situacions desconegudes ja que la feromona apaivagadora canina ajuda a augmentar la sensació de familiaritat i a reduir l'ansietat. Es pot provar en forma de difusor en un collar o a la casa i si s'obtenen resultats seguir amb la pràctica.

5. TRANSTORN PER AGRESSIVITAT

5.1 - Què és?

L'agressivitat és una conducta normal en una espècie social com pot ser el gos, ja que els serveix per regular les relacions jeràrquiques entre ells, per caçar i per establir un ordre entre els components d'un grup. Aquesta característica tant essencial dels gossos es converteix en un trastorn quan es veu alterada la convivència de l'animal amb l'entorn domèstic.

Cal tenir present que un gos no neix agressiu ni s'hi torna d'un dia a l'altre, aquest comportament depèn de com l'ha educat l'amo, tot i que ho pot haver fet conscient o inconscientment. Constantment estem variant la conducta de la nostra mascota, juntament amb això hi ha molts altres factors que l'alteren com poden ser l'ambient o la genètica.

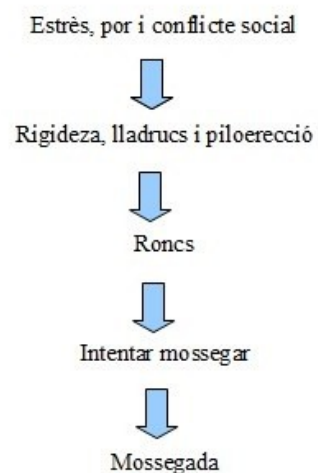
14 - Percentatge des estímuls als que es dirigeix l'agressivitat
 Font: "Etología clínica veterinaria del perro y el gato"

Cal recordar que les relacions de dominància no són absolutes, és a dir que com hem dit abans, un animal pot mostrar-se dominant en una situació i amb unes persones i no ser-ho en unes altres.

Les mossegades

Són el principal risc que els gossos suposen per a les persones. Tot i així no en són l'única mostra ja que la conducta agressiva també inclou roncar i arrufar el morro.

- Les mossegades de gos són dirigides en gran part cap a nens. Les zones que es veuen més afectades són: la cara, el cap i el coll. Requereixen atenció mèdica en un percentatge tres vegades més gran que els adults i són responsables de l'1% del total d'urgències infantils als Estats Units.

15 - Causa de les mossegades

- En molts casos la majoria de víctimes no ha provocat o tocat l'animal ni tan sols n'ha envaït el seu territori.

- Molts dels gossos que han atacat a persones no han estat animals abandonats si no que un 90% tenia propietari. Majoritàriament els atacs han estat produïts per mascles.
- Un factor important ha tenir en compte és la raça. Encara que no existeixen estudis que mostrin que aquest sigui un factor important s'ha de tenir en compte. Un grup d'autors van realitzar un seguit d'estudis en que van calcular *l'índex de perillositat* de cada raça. Això es pot calcular dividint el percentatge d'accidents causat per una raça pel percentatge que aquesta suposa sobre el total de la població canina de la zona d'estudi. Si el valor es superior a 1 vol dir que la raça en qüestió es responsable d'un nombre superior d'accidents dels esperats. El Pit-Bull, el Rottweiler, el Chow-Chow, el Husky Siberià o el Pastor Alemany tenen un índex superior a 1.

Grupo 1: excitabilidad alta, facilidad de adiestramiento baja y agresividad moderada

Lhasa Apso, Pomerano o Spitz Alemán Miniatura, Maltés, Cocker Spaniel, Terrier de Boston, Pequinés, Beagle, Terrier de Yorkshire, Weimaraner, Setter Irlandés, Pug

Grupo 2: excitabilidad muy baja, facilidad de adiestramiento baja y agresividad muy baja

Bulldog, Bobtail, Bassethound, Elkhound, Bloodhound

Grupo 3: excitabilidad baja, facilidad de adiestramiento baja y agresividad alta

Samoyedo, Malamute de Alaska, Husky Siberiano, San Bernardo, Afgano, Bóxer, Dálmata, Gran Danés, Chow-Chow

Grupo 4: excitabilidad, facilidad de adiestramiento muy alta y agresividad moderada

Pastor de Shetland, Shih Tzu, Caniche Miniatura, Caniche Enano, Bichón Frisé, Caniche Mediano, Springer Spaniel, Corgi

Grupo 5: excitabilidad baja, facilidad de adiestramiento alta y agresividad baja

Labrador, Vizsla, Spaniel Bretón, Pointer, Terranova, Labrador de Chesapeake, Keeshound, Collie, Golden Retriever, Pastor Australiano

Grupo 6: excitabilidad muy baja, facilidad de adiestramiento muy alta y agresividad muy alta

Pastor Alemán, Rottweiler, Doberman, Akita

Grupo 7: excitabilidad alta, facilidad de adiestramiento moderada y agresividad muy alta

Terrier de Cairn, Terrier de West Highland, Chihuahua, Fox Terrier, Terrier Escocés, Terrier de Airedale, Teckel, Schnauzer Miniatura, Terrier de Silky

16 - Grups de gossos segons l'agressivitat
“Etologia clinica veterinaria del perro y del gato”

Font:

Tot i així aquesta informació no és del tot fiable ja que com s'ha dit abans es possible que una persona adquireixi un gos i l'eduqui per ser agressiu i cal tenir

en compte que el fet que una raça sigui més o menys perillosa no recau només sobre la genètica.

Estructures nervioses implicades en la conducta agressiva

Quan parlem de les estructures responsables de les conductes agressives es quan en podem treure una classificació més objectiva. Si ens basem en això, trobaríem tres tipus d'agressivitat: ofensiva, defensiva i depredadora.

El control de la conducta agressiva és de tipus jeràrquic. La seqüència motora de l'atac i de la defensa o depredació està

17 - Cerebellum d'un gos

controlada pel mesencèfal, controlat al seu torn pel sistema límbic i l'hipotàlem, coordinats per l'escorça cerebral. Depenent de quina àrea s'estimuli entrarà en joc una tipus d'agressivitat. L'hipotàlem dorsal genera agressivitat defensiva, l'hipotàlem lateral provoca agressivitat depredadora i l'hipotàlem mitjà dona agressivitat ofensiva. La conducta agressiva ve donada per l'estimulació de l'hipotàlem que fa augmentar l'activitat de les vies nervioses que projecten al mesencèfal.

L'amígdala que forma part del sistema límbic, també té un paper important en aquesta conducta ja que conté alguns receptors per les hormones sexuals que juguen un efecte destacat sobre algunes formes d'agressivitat.

Posició

Les posicions del gos durant la conducta agressiva poden ser dos: dominant o ofensiva i defensiva.

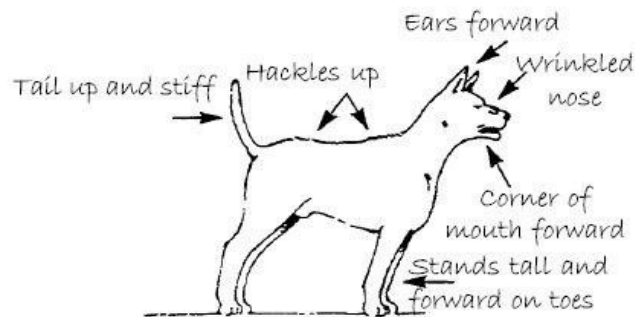
1. DOMINANT O OFENSIVA: L'animal no mostra cap signe de por, ell es el que domina la situació i la persona es la submisa. Manté la cua ben alta, les quatre extremitats en tensió preparades per saltar en qualsevol moment, els pèls de la nuca arrissats i el pit i el cap tensats cap endavant amb les orelles ben dretes i

atentes. En alguns casos pot ser que ronqui o lladri.

OFFENSIVE THREAT POSTURE

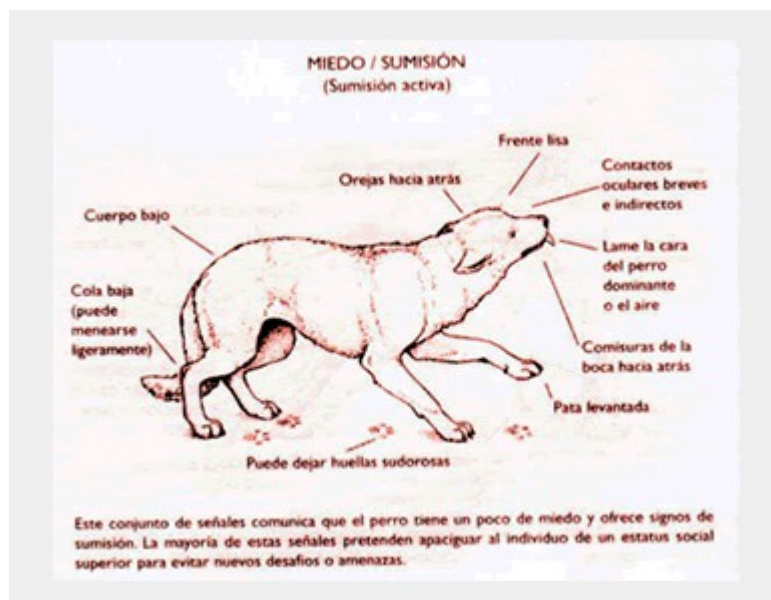
- dominant/confident posture
- dog is dangerous, may attack at any time
- may be growling/barking
- tail may be held high & stiff while wagging slowly

18 - Postura agressiva

Font: adiestrador.webcindario.com

2. DEFENSIVA: L'animal mostra signes clars de por. En tot moment evita el contacte visual directe amb la persona i en lloc de preparar-se per llançar-s'hi a sobre se'n aparta cada cop més. La cua entre les cames, les orelles endarrerides i les extremitats flexionades indiquen el pànic que sent en aquell moment. Cal tenir present que si se sent molt amenaçat pot ser que prossegueixi a l'atac.

19 - Postura de submissió

Font: adiestrador.webcindario.com

5.2 – Agressivitat dirigida a les persones

L'agressivitat dirigida cap a les persones es pot dividir en dos grups ben diferenciats: els que tenen causa orgànica i els que no.

5.2.1 – Causes orgàniques

Es donen només entre el 15% i el 20% dels casos, principalment són: el dolor i l'hipotiroïdisme, encara que també en trobem d'altres de menys importància.

Dolor i dèficits sensorials

- Aquest tipus d'agressivitat es manifesta quan es toca la zona afectada i pot continuar encara quan la lesió ja estigui curada. La solució és acostumar a l'animal a tocar-lo començant per un lloc allunyat i anar acostant-se a la zona afectada, recompensant-lo cada cop que no es mostri agressiu.
- En altres casos el dolor pot causar irritabilitat en el gos i provocar una resposta agressiva quan s'intenta tocar o desplaçar. Aquest fet és molt habitual en dolors crònics com l'osteoartritis, la displàsia... A més cal tenir present que el dolor pot agreujar altres problemes com l'agressivitat per dominància.

Hipotiroïdisme

- En alguns casos els gossos que pateixen aquesta malaltia mostren altres símptomes com obesitat o alteracions de la pell però si l'únic és l'agressivitat, no es pot descartar fer-ne un diagnòstic.
- L'agressivitat per hipotiroïdisme es pot manifestar per diverses formes. En alguns casos l'animal no respon a cap context clau i ataca objectes inanimats. En altres casos el comportament es molt semblant al que es mostra en l'agressivitat per dominància o per por. De fet l'agressivitat per hipotiroïdisme inclou dos fenòmens rellevants: atacs causats únicament per la malaltia i que no es relacionen amb res i un atac en que l'hipotiroïdisme potencia un altre tipus de conducta agressiva com la por o la dominància.
- No se sap segur però es creu que l'hipotiroïdisme disminueix l'activitat de la serotonina del sistema nerviós central, hormona que té un efecte inhibidor sobre l'agressivitat.
- El diagnòstic d'aquesta malaltia es basa en la determinació de la concentració plasmàtica de T4 i TSH. En cas que l'animal pateixi hipotiroïdisme presentarà nivells baixos de T4 i nivells alts de TSH.
- El tractament es basa en una dosi de 20 µg/Kg cada 12 hores de levotiroxina. Els efectes es manifesten al cap d'unes setmanes però s'ha de mantenir durant

tota la vida de l'animal.

Tumors intracraneals

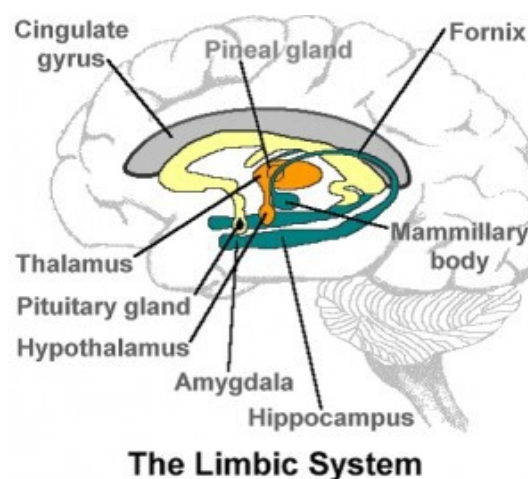
- La conducta agressiva apareix de forma imprevisible, no respon a un context clar i el gos mostra un comportament normal entre dos atacs.
- El diagnòstic es fa mitjançant una tomografia axial computeritzada o una necròpsia.
- Hem de pensar en un tumor intracraneal quan l'agressivitat es mostra en un animal d'edat avançada i no fa referència a cap forma d'agressivitat orgànica i els nivells de T4 i TSH són normals. Cal tenir present que molts d'aquests tumors són metàstasis.

Hidrocefàlia congènita

- La hidrocefàlia congènita consisteix en una deformació del crani que es manifesta entre els 4 i 6 mesos de vida a més el cadell pot presentar problemes d'aprenentatge com l'eliminació inadequada.
- Normalment l'agressivitat no és la causa de la visita al veterinari però aquesta malaltia es manifesta per canvis de conducta un dels quals pot ser l'agressivitat.
- L'animal resulta perillós en manipular-se i de manera indiscriminada cap a qualsevol persona.
- Les races que estan predisposades a patir hidrocefàlia congènita són: el Maltés, el Yorkshire Terrier, el Bulldog Anglès, el Chihuahua, el Lhasa Apso, el Pomerano, el Caniche Miniatura, el Cain Terrier, el Boston Terrier, el Pug i el Pequinés.

Epilèpsia

- Un atac d'epilèpsia consisteix en que l'animal mostra qualsevol conducta estranya inclús agressiva. A vegades pot anar acompanyada de convulsions musculars degudes a que el focus epilèptic es troba al lòbul temporal de l'escorça del sistema límbic.
- L'agressivitat no va dirigida cap a ningú en concret, de fet pot mossegar objectes inanimats.

20 - Sistema límbic

Font: www.monografias.com

- Els atacs epilèptics poden resultar molt perillosos per a les persones ja que són imprevisibles i sovint incontrolables, el tractament amb antiepilèptics no sempre és eficaç i a vegades, desgraciadament, l'única solució és el sacrifici.

Altres causes orgàniques

- Una conducta agressiva pot ser resultat d'una encefalomièlitis vírica, intoxicacions de plom, encefalopaties metabòliques o lisencefàlia.
- En relació a l'encefalomièlitis pot ser causada per una vacuna del borm en que els animals es mostren irritables i intenten mossegar a persones i a objectes inanimats.

5.2.2 – Tipus d'agressivitat

Agressivitat per dominància o competitiva

- Qualsevol grup de cans intentaria establir un ordre jeràrquic a la manada. Doncs bé, tots els gossos correctament socialitzats faran el mateix amb les persones que conviuen. Així doncs l'animal establirà una relació diferent amb cada membre de la família. El problema ve quan es manifesta dominant en certes situacions i la persona és la submissa i ha *d'obeir al líder*. En aquest cas apareix l'agressivitat per dominància ja que si intentes dominar-lo t'ataca.
- La predisposició a mostrar agressivitat per dominància depèn en part per línies genètiques i hormonals. És més freqüent en mascles que en femelles. També cal dir que s'ha de donar la coincidència que aquells animals que mostren el problema tendeixen a tenir propietaris que els consenteixen massa i s'excedeixen en atencions, a més en determinades ocasions pretenen controlar-los i el xoc d'aquestes actituds pot ser un factor determinant del problema.
- **FORMA CLÀSICA DE L'AGRESSIVITAT PER DOMINÀNCIA:** es sol manifestar en mascles sencers entre un i tres anys de vida.
  1. S'ha de descartar qualsevol forma d'agressivitat amb causa orgànica, per això és necessari comprovar que els nivells de T4 i TSH són correctes.
  2. La postura de l'animal és la típica d'un gos dominant:
  3. La conducta es manifesta en situacions que es poden preveure:
    - Acostar-se a l'animal quan estar menjant o intentar tocar-li en menjar.
    - Intentar prendre-li una joguina o algun objecte.
    - Castigar-lo o ordenar-li alguna cosa.

- Cridar o alçar la veu davant la seva presència.
- Fer algun gest amenaçador davant seu.
- Molestar-lo mentre dorm.
- Intentar subjectar-lo o obligar-lo a desplaçar-se.
- Passar pel seu costat.
- Mirar-lo fixament als ulls.
- Banyar-lo, raspallar-lo, tallar-li les ungles...
- Tocar-li la part davantera.
- Posar-li la corretja o el morrió.
- Fer-li estrebades amb la corretja.

4. La agressivitat per dominància sol anar sempre dirigida cap a familiars, en poques ocasions es veurà afectada una persona aliena a la gent més propera.

5. Durant l'atac, l'animal mostra comportament característics:

- Recolzar les potes davanteres sobre la víctima.
- Bloquejar qualsevol possible moviment de la víctima.
- Roncar sense causa.
- Mirar fixament als ulls a la víctima.
- No realitzar gestos que indiquin submissió.

• VARIACIONS DE LA FORMA CLÀSICA

1. HIPOTIROIDISME: Aquesta malaltia crònica pot accentuar l'agressivitat per dominància. És important mirar els nivells de T4 i TSH. Si l'animal pateix la malaltia és necessari adjuntar levotiroxina al tractament de l'agressivitat.

2. IMPULSIVITAT: Consisteix en que l'animal no dona senyals com roncar abans de l'atac. La conducta és imprevisible. A més d'augmentar-ne la perillositat en dificulta el tractament ja que no es poden associar els atacs a cap situació determinada.

3. POR: Consisteix en que l'animal no adopta postures agressives sinó al contrari, sovint tremola o s'amaga durant els atacs. Hi ha dos possibles punts de vista en aquest cas. En primer lloc es possible que la relació jeràrquica entre l'amo i el gos no estigui ben definida, ja que en alguns casos la persona actuï de dominant i en altres casos de submís. Aquesta inconsistència fa que l'animal adopti les dues postures alhora. Un altre hipòtesi seria que el gos respon de maner agressiva a una situació perquè li resulta desagradable i preveu un càstig. En qualsevol cas el tractament consisteix en subministrar-li amitriptilina.

4. **RAGE SYNDROME:** És una variant de l'agressivitat per dominància observada sobretot en Cockers Spaniel daurats. Es caracteritza per ser imprevisible i es manifesta quan el gos es jove. Alguns propietaris apunten que l'animal mostra una expressió molt característica abans de l'atac i en alguns casos adopten postures de por durant o després dels episodis agressius. En aquest cas trobem també dues possibles explicacions. Alguns autors defensen que és una forma d'agressivitat per dominància que apareix com a resposta a estímuls molt suaus. D'altres ho atribueixen a problemes d'epilèpsia psicomotora i ho classifiquen com un lapsus mental.

- **TRACTAMENT**

Un gos que mostri agressivitat per dominància és molt perillós i posa en risc la seguretat de les persones i s'ha de solucionar. Per fer-ho s'ha d'invertir la relació de dominància que s'ha establert entre l'animal i les persones afectades, per això és imprescindible la col·laboració d'aquestes.

1. **LA CASTRACIÓ:** Si l'animal és un mascle, la castració seria una bona solució encara que està contraindicat en femelles. Cal tenir present que per si sola no soluciona el problema i és necessari combinar-la amb l'ensinistrament i el tractament farmacològic.

2. **L'ENSINISTRAMENT:** El seu objectiu és invertir la relació de dominància creada. Es basa en recompensar les conductes de submissió en lloc de castigar les dominants o agressives ja que poden desencadenar un atac. En primer lloc cal ensenyar-li al gos una ordre senzilla i cada cop que ho faci bé premiar-lo amb menjar o carícies. D'aquesta manera es

21 - Exemple de "dogal"
Font: articulo.mercadolibre.com.uy

potencia que obeeixi cada cop que vulgui atenció o menjar, a més es reforça l'obediència que és contrària a la dominància. Per millorar aquest procés és recomanable ajudar-se d'un dogal, fins hi tot en casos que l'agressivitat es poc marcada pot solucionar el problema sense necessitat de tractament farmacològic. És totalment indolor ja que exerceix pressió sobre el morro i la nuca cada cop que

el propietari estira i li permet dominar. És important tenir en compte que l'animal pot mossegar encara amb ell posat i que per tant no substitueix al morrió.

3.EL TRACTAMENT FARMACOLÒGIC: Per si sol no fa efecte ja que quan s'interromp el tractament deixa de fer-ne, és necessari combinar-ho amb un bon programa d'ensinistrament. Els utilitzats al Servei d'Etologia de l'Hospital Clínic Veterinari de la Universitat Autònoma de Bellaterra són: la fluoxetina i la amitriptilina. La primera dona resultats excel·lents i s'utilitza quan l'agressivitat és impulsiva, la segona en canvi s'usa quan trobem el component de la por. L'únic inconvenient és que en ambdós casos l'efecte tarda unes setmanes en manifestar-se.

Agressivitat per por

- Primer de tot cal tenir present que la por és una resposta normal en l'adaptació per la supervivència però quan es manifesta de manera repetitiva i excessiva davant de certes situacions és un problema de conducta.
- L'agressivitat per por és la segona forma més freqüent i no és sexualment dimòrfica, es a dir, que la trobem en mascles i femelles igual.
- La por és un dels caràcters de conducta més heretables per tant la tendència a mostrar-ne davant de persones desconegudes i noves situacions depèn en gran part de factors genètics. Tot i així, existeixen diferències genètiques entre les races que potencien o disminueixen l'agressivitat per por.

• CAUSES

Les causes són bastant clares i en trobem dos. En primer lloc la mala sociabilització. Si l'animal no ha tingut contacte amb la gent durant l'etapa sensible (de les 3 fins a les 12 setmanes de vida) llavors pot mostrar por. La mala sociabilització es pot limitar només a un cert tipus de persones com per exemple els nens. En segon lloc trobem la vivència d'una experiència traumàtica en algun moment de la vida de l'animal. Els casos de mala sociabilització tenen un pronòstic bastant dolent mentre que els originats per una experiència traumàtica són una mica millor.

- Aquesta conducta pot anar dirigida a totes les persones en general, cap a persones desconegudes o cap a un determinat grup, com poden ser els nens degut a la seva activitat o al so de la seva veu. En alguns casos és només una resposta cap a un moviment o una acció percebuda com perillosa.

- La posició del gos durant l'atac és essencial en el diagnòstic. Sol tenir la cua entre les cames, la gèpa encorbada i les orelles endarrerides. No s'acosta a la persona si no que se n'intenta allunyar cada cop més. No sempre són tan clars els moviments ja que en alguns casos l'animal intentarà saltar sobre la persona. Encara que si s'observa detingudament veurem que evita el contacte i recula si intentes acostar-t'hi.

- Com en l'agressivitat per dominància, l'hipotiroïdisme pot empitjorar la situació per això en cap cas seria en va controlar els nivells plasmàtics de T4 i TSH.

- **TRACTAMENT**

La castració no té cap tipus d'efecte sobre aquesta conducta.

1. **ENSINISTRAMENT:** És la solució més recomanable i es basa en una sèrie d'exercicis d'obediència que li permetin al propietari tenir el control de la situació. S'ha d'exposar l'animal a les situacions que provoquin els atacs i quan es mostri agressiu interrompre l'atac amb una ordre que ha de ser recompensada. S'ha de fer de forma gradual evitant durant els primers dies una exposició molt intensa a l'estímul que li provoqui por. Si l'animal es considera potencialment perillós ha de dur sempre morrió i cal dir que el dogal pot resultar útil.

2. **TRACTAMENT FARMACOLÒGIC:** No sempre és necessari però pot ser útil en aquells casos en que la reacció del gos sigui molt intensa. Es sol receptar l'amitriptilina i en cap cas es recomana l'ús d'ansiolítics com les benzodiazepines ja que poden augmentar la perillositat del gos.

Agressivitat territorial

- Aquesta conducta afecta només a persones desconegudes. El problema es produeix quan aquestes intenten entrar en el que el gos protegeix com el seu territori que pot ser molt ampli o molt reduït. L'atac es més intens com més s'acosten al centre del territori.

- És la més difícil de diagnosticar ja que es pot confondre amb l'agressivitat per por. La diferència la trobem en la posició. És un tipus d'agressivitat ofensiva per tant els gestos són els d'un animal dominant: la cua ben alta, les quatre extremitats en tensió i estirades i el cap i el pit cap endavant, una posició que indica que en qualsevol moment pot abalçar-se sobre la persona.

- Hi ha dimorfisme sexual ja que és més freqüent en mascles i coincideix amb la maduresa sexual del gos. Existeix una certa predisposició racial i els animals que

pateixen aquesta conducta són potencialment perillosos.

- TRACTAMENT

La castració no resol el problema i el tractament farmacològic tampoc es gaire recomanable. Malgrat tot l'ús de fluoxetina o amitriptilina poden ajudar a l'ensinistrament.

1. ENSINISTRAMENT: Per començar el propietari ha d'ensenyar al gos unes ordres bàsiques d'obediència que li atorguin el control de la situació i li permetin interrompre l'atac si és necessari. S'ha de començar per zones més externes i anar-se acostant al focus del territori on la conducta és més intensa. Es altament recomanable l'ús del morrió ja que l'amo ha de provocar les situacions que donen el problema i és necessària la col·laboració de la persona afectada. Cal recordar que un dogal sempre pot ser útil per controlar el gos.

Agressivitat per protecció de recursos

- En aquest cas l'atac es produeix quan la persona intenta prendre-li el menjar o algun altre objecte.

- És una forma d'agressivitat ofensiva per tant la postura és la típica d'un animal dominant com en el cas anterior: la cua dreta, les extremitats tensionades endavant i el pit i el cap en posició d'atac, per saltar a sobre la persona en qualsevol moment.

- No se'n té gaire informació però molt probablement es dona més fàcilment en mascles que en femelles.

- Aquesta forma d'agressivitat permet identificar gossos que molt probablement desenvoluparan agressivitat per dominància en un futur sobretot si l'agressivitat per protecció de recursos s'ha donat a una edat molt jove.

- TRACTAMENT

Cal dir que el pronòstic es molt complicat en la majoria dels casos i que molts autors recomanen simplement evitar la situació que desencadeni l'atac.

1. ENSINISTRAMENT: És probablement l'única solució. En aquest cas consta de dues fases. La primera consisteix en ensenyar-li alguna ordre senzilla com *seu* i recompensar-lo cada cop que ho faci bé per tal que el propietari obtingui el control de la situació. La segona part es basa en provocar expressament les situacions en que el gos es mostri agressiu. Cada cop que s'hi mostra l'amo haurà de donar-li una ordre i premiar-lo cada cop que deixi de mostrar-se feroç. En les dues fases

es necessari l'ús del dogal.

Agressivitat depredadora

- Aquest tipus d'agressivitat sol anar dirigida cap a altres espècies i en alguns casos cap a persones sobretot cap a nens. De fet depenent del grau d'aquesta conducta que mostra un gos es pot valorar si és o no potencialment perillós cap als nens.
- No hi ha dimorfisme sexual ja que es manifesta en els dos sexes per igual.
- En aquest cas, la raça marca diferències importants. S'ha demostrat que els Elkhound tendeixen a mostrar més aquesta conducta respecte als Setter Anglès. L'explicació la trobem en la domesticació. Aquelles races que n'han rebut menys influència encara conserven més elements de l'actitud depredadora dels seus avantpassats. En l'exemple citat, els Elkhound són gossos de caça, que persegueixen preses grans, mentre que els Setter Anglès són de mostra.
- Com en els dos casos anteriors és una conducta completament ofensiva i els gestos seran els típics d'un animal dominant: extremitats tenses endavant, cua ben alta i part frontal de cos preparada per l'atac.

- **TRACTAMENT**

El diagnòstic és molt complicat. La castració té un efecte nul, no hi ha tractament farmacològic i no tots els casos responen correctament a l'ensinistrament que consisteix en posar-li un collar de càstig dirigit per control remot. Es recomana que el propietari tingui sempre l'animal sota control. Quan es tracta d'agressivitat depredadora cap a nens es creu que l'única solució possible és el sacrifici.

Agressivitat redirigida

- Es caracteritza per dirigir-se a un estímul diferent del que havia iniciat la conducta agressiva. Per exemple quan una persona s'interposa en la baralla de dos gossos i en surt malmès.
- Cal tenir present que quan la conducta va dirigida sempre cap a una mateixa persona s'ha de pensar en agressivitat per dominància.
- Com en casos anteriors es tracta d'una conducta completament ofensiva per tant la postura serà dominant.

- **TRACTAMENT**

Es bastant clar i simple: resoldre la motivació inicial. En el cas que aquesta conducta desemboqui cap a un altre tipus d'agressivitat, s'hauria d'aplicar el

tractament corresponent.

Agressivitat en el joc

- Es un tipus d'agressivitat poc freqüent. Es caracteritza perquè l'animal no controla la intensitat de la mossegada durant el joc pot provocar una lesió. A més pot ser que ronqui o bordi.
- Aquesta conducta és causada per una separació prematura de la mare que no els ha permès aprendre a controlar la força de la mossegada.
- TRACTAMENT

No és gens recomanable el càstig físic ja que el gos ho pot associar a una invitació al joc encara més brusca.

1. ENSINISTRAMENT: S'ha de practicar una rutina de joc on el propietari sigui el que iniciï i finalitzi les sessions. El que es vol aconseguir és que el gos dirigeixi la mossegada cap a la joguina. Quan l'animal mostri una actitud massa brusca el propietari haurà d'interrompre el joc per ordenar-li que es quedi quiet i recompensar-lo cada cop que ho fa. Tot això ha d'anar acompanyat d'un ensinistrament general d'obediència.

Agressivitat maternal

- És poc freqüent i es dona en femelles que es troben en època de lactància o pseudogestació.
- La gossa comença a donar signes d'agressivitat quan la persona encara es troba lluny.
- El propietari ha de tenir present que les femelles amb cadells necessiten una certa tranquil·litat però que sovint aquesta conducta es fruit d'una mala sociabilització amb les persones.
- La solució es troba en seguir un programa d'ensinistrament semblant al de l'agressivitat territorial, començant d'una zona llunyana per prosseguir a acostar-se al focus de la conducta.
- Aquí deixo un quadre resum de tots els tipus d'agressivitat del gossos cap a les persones sense causa orgànica:

TIPUS D'AGRESSIVITAT	QUÈ ÉS?	CAUSES	POSTURA	TRACTAMENT	FINALITAT
Per dominància	El gos és el dominant i la persona el	Genètiques Causes orgàniques	Ofensiva	Castració Ensinistrament	Invertir la relació de dominància

	submís, si intenta donar-li ordres l'ataca.	Consentiment		Tractament farmacològic	creada.
Per por	Resposta excessiva davant de certes situacions.	Mala sociabilització Experiència traumàtica	Defensiva	Ensinistrament Tractament farmacològic	Que l'animal no mostri agressivitat en situacions normals.
Territorial	El gos atac quan algú entra en el seu territori.	No se n'han trobat	Ofensiva	Ensinistrament Tractament farmacològic (no gaire recomanat)	Poder-se acostar al gos en el seu territori sense ser atacat.
Per protecció de recursos	L'animal atac quan se li intenta prendre el menjar o algun objecte.	No se'n té informació	Ofensiva	Ensinistrament	Que el gos et permeti retirar-li el menjar i els objectes.
Depredador a	El gos es llança a l'atac de desconeguts i altres animals	Poca domesticació	Ofensiva	Collar de castig per control remot Sacrifici	Evitar els atacs per garantir la seguretat de les persones.
Redirigida	L'atac es dirigeix a un estímul diferent del que havia iniciat la conducta	La intervenció en l'atac	Ofensiva	Resoldre la motivació inicial	Evitar els atacs dels gossos per sortir-ne il·lès.
En el joc	No controla la potència de la mossegada en el joc, borda i ronca.	Separació prematura de la mare	Ofensiva	Ensinistrament	Que el gos aprengui a controlar la força de la mossegada en el joc i que sigui menys brusca.
Maternal	Femella en època de lactància que es mostra agressiva en acostar's-hi.	Mala sociabilització	Ofensiva	Ensinistrament	Poder acostar-se als cadells i a la mare

5.3 – Agressivitat dirigida a altres gossos

5.3.1 – Gossos que conviuen junts

En primer lloc i com tots els casos d'agressivitat a les persones és altament recomanable fer una exploració general i un examen neurològic, on es mostrin els nivells de T4 i TSH, per descartar possibles problemes d'hipotiroidisme.

Què és?

La forma d'agressivitat més comuna entre gossos que conviuen en un mateix lloc

és la dominància entre ells. Normalment es dona entre animals del mateix sexe i en alguns casos entre diferents sexes. Aquest fet no ha de resultar ni molt menys alarmant ja que no hem de perdre de vista que el ca prové del llop i la dominància era un factor essencial en l'ordre jeràrquic del grup.

Causes

El problema apareix quan aquestes relacions es veuen desestabilitzades, pot ser perquè el més jove arriba a l'edat adulta o el més vell comença a perdre qualitats. Els episodis agressius ocorren en el moment de menjar, quan els dos volen passar per un mateix lloc o quan ambdós volen rebre l'atenció del propietari.

Tractament

Aquest és un problema que es resol per si sol, per tant el pronòstic és bò. Tot i això cal dir que el propietari tendeix a empitjorar-lo ja que intenta donar més atenció al subordinat perquè ens sembla que és el *feble* quan realment l'agressivitat competitiva és només un mecanisme d'organització social.

Seguint aquests consells hauria de ser suficient per resoldre el conflicte, encara que la castració seria una altra solució possible. En cap cas s'ha d'esterilitzar només a l'individu dominant ja que disminuiríem la distància jeràrquica i augmentarien les tensions. El que s'ha de fer és esterilitzar al subordinat per augmentar aquesta distància i en el cas que l'agressivitat sigui molt intensa operar als dos.

Per altra banda el tractament farmacològic no resol el problema, disminueix la intensitat de l'agressivitat i per tant el risc de lesions.

Què ho pot empitjorar

- L'agressivitat competitiva entre femelles dura més, és més intensa i l'esterilització no és una solució.
- Certs gossos tenen més predisposició a patir una conducta més violenta perquè no responen adequadament a les senyals de submissió dels altres animals. Es suggereix que aquest fet pot ser més freqüent en algunes races com els terriers.
- Els animals mal sociabilitzats mostren aquest problema amb més freqüència.
- Quan l'animal és més petit tarda més en solucionar-se el problema.
- L'agressivitat competitiva pot donar lloc a ansietat i baralles sense motiu que en dificulten la resolució.

5.3.2 Gossos que no conviuen junts

Com sempre el més important és descartar causes orgàniques.

Agressivitat intrasexual

- És molt més freqüent en mascles que ja han assolit la maduresa sexual i es dirigeix exclusivament cap a altres mascles adults independentment del lloc on es trobin.
- El gos adopta una postura ofensiva preparat per a l'atac.
- El tractament es basa en l'esterilització ja que en el 50% dels casos resol el problema encara que l'efecte no sigui immediat. Sovint és recomanable que l'animal assisteixi a unes sessions d'entrenament amb el propietari perquè aquest assoleixi el control durant el passeig.

Agressivitat per por

- Aquesta conducta pot aparèixer en animals dels dos sexes i l'edat no hi té importància.
- Les principals causes poden ser dues: una mala sociabilització o una experiència traumàtica, encara que cal remarcar que hi ha una determinada predisposició genètica a mostrar conductes de por.
- Aquest tipus d'agressivitat es dirigeix sempre cap a un mateix prototip de gos d'una certa mida o aspecte.
- Mostren una conducta típicament defensiva i eviten el contacte amb l'altre gos atacant només com a última opció. En alguns casos l'animal mostra signes de llançar-se sobre l'altre.
- El tractament es basa en un programa d'ensinistrament amb l'objectiu que finalment el gos pugui estar aprop d'altres animals sense mostrar-se agressiu. Aquest apropament ha de ser gradual i interrompre's quan resulti perillós.

Agressivitat territorial

- És dóna en animals d'ambdós sexes encara que pot ser més freqüent en mascles que en femelles.
- És fàcil confondre'l amb l'agressivitat per por ja que igual que aquesta es pot dirigir cap a qualsevol tipus de gos o només cap a un prototip en concret.
- Es caracteritza perquè el gos mostra una conducta agressiva quan un altre gos entra al seu territori però en alguns casos ataca quan se li acostava un altre gos independentment del lloc on es trobin.
- A diferència de l'agressivitat per por l'animal adopta una postura ofensiva.

- El tractament es basa en un programa d'ensinistrament amb un apropament gradual cap a altres gossos fins a assolir la convivència.

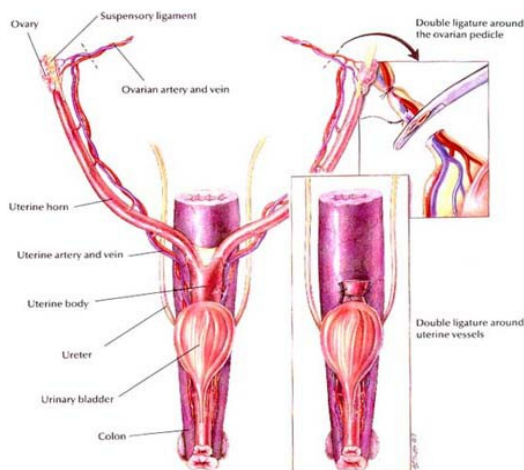
6. CASTRACIÓ I ESTERILITZACIÓ

6.1 – Què és?

L'esterilització o castració és la cirurgia que consta de l'extracció de les gònades d'un animal.

- **ovariohisterectomia:** Es practica a les femelles i es basa en l'extirpació dels ovaris i l'úter. És una operació molt senzilla, que es realitza amb anestèsia i quasi no necessita cuidats posteriors.

- **orquiectomia:** Aquest és el cas dels mascles, consisteix en retirar els testicles. És també una operació molt senzilla que rares vegades provoca complicacions.

Ovariohysterectomy

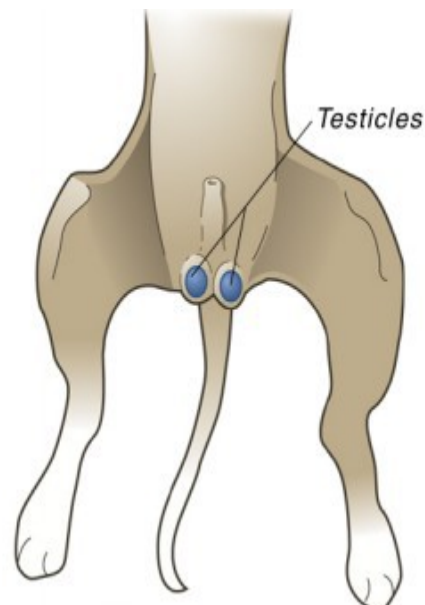
Indications

Sterilization
Ovarian disease
Uterine disease
Behavioral problems
Vaginal hyperplasia
Diabetes
Epilepsy
Mammary tumor prevention

Dietary Plan

Postsurgically, a diet adequate for tissue repair

Ovariohysterectomia

Orquiectomia

6.2 - Efectes de la castració:

1. Efectes sobre les conductes sexualment dimòrfiques no relacionades directament amb la reproducció:

La castració dels mascles disminueix les conductes dimòrfiques com són el marcatge territorial o l'agressivitat intrasexual entre un 50 i un 60% dels casos. Cal tenir present que els efectes d'aquesta cirurgia no són immediats ja que el mecanisme d'acció de les hormones sexuals actuen induïnt la síntesi de proteïnes a les cèl·lules diana, de manera

que els resultats no són visibles fins que aquestes proteïnes no són catabolitzades.

2. Efectes sobre la conducta sexual:

Les respostes són molt variades ja que en primer lloc els efectes depèn de l'experiència de cada individu. Alguns autors defensen que aquells mascles que han copulat abans segueixen mostrant signes de conducta sexual. Tot i així podem diferenciar els mascles i les femelles. En els primers després de la castració disminueix la intensitat de la conducta sexual però encara se'n donen casos, mentre que en les segones l'activitat d'aquesta desapareix totalment i de forma definitiva.

3. Efectes sobre la conducta d'alimentació i el desenvolupament d'obesitat:

La castració comporta el risc d'un augment de pes sobretot en femelles. S'han realitzat estudis en rates de laboratori que conclouen que:

- Els estrògens disminueixen la ingestió voluntària, per tant les esterilitzades mengen més.
- Els estrògens augmenten l'activitat de l'animal, les femelles castrades gasten menys energia.
- Els estrògens inhibeixen l'activitat de l'enzim lipoproteinlipasa. Aquest enzim es troba a l'endoteli dels capil·lars del teixit adipós i facilita l'entrada d'àcids grassos a l'interior dels adipòcits, on són utilitzats en la síntesi de triglicèrids, per tant les femelles castrades tenen més tendència a acumular reserves energètiques en forma de greix.

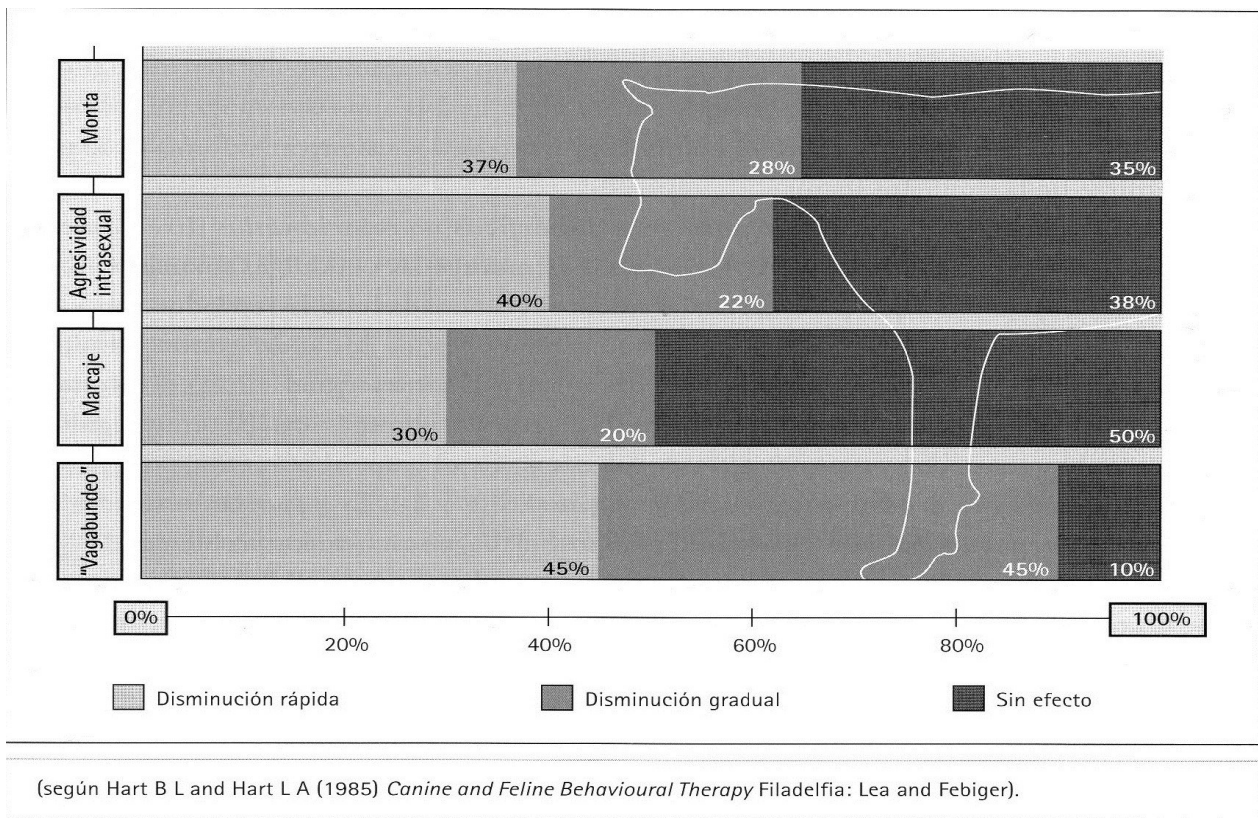
Un estudi fet en gosses Beagle ha determinat que les esterilitzades augmenten fins a un 38% el seu pes ingerint un 20% més de Kcal/dia.

No hi ha gaires estudis realitzats en mascles però es creu que en aquest àmbit la castració no té cap efecte aparent.

4. Altres efectes

Encara que no n'hi ha gaires més, alguns estudis demostren que en les femelles pot augmentar el risc d'agressivitat competitiva o per dominància, encara que molt probablement aquesta ja es torbava predeterminada abans. També ens queda parlar sobre els efectes en algunes malalties. Redueix la incidència de tumors quan es realitza si la gossa és jove. Només hi ha documentat un efecte negatiu que és la possibilitat de desenvolupar incontinença urinària en les gosses. En els mascles també existeix un problema semblant però estranyament es dona.

25 - Problemes més comuns abans de la castració

6.3 - Falsos mites

1. "Les femelles que es castren o esterilitzen els i surten tumors, els canvia el caràcter, s'engreixen..."

Això és completament fals, en primer lloc si s'esterilitza no entra en zel i per tant s'evita que contregui algunes malalties com: el tumor venéreo transmissible, la bruselosi...

En segon lloc es redueix de manera important el risc de la piometre, una malaltia molt comuna que es basa en un infecció a l'úter produïda per efectes hormonals. Finalment es redueix la possibilitat que pateixi tumors mamaris que poden acabar amb una metàstasi i provocant la mort de l'animal.

2. "L'esterilització canvia la personalitat de la mascota."

Fals, no existeixen estudis que ho demostrin.

3. " Les femelles desenvoluparan una personalitat més dolça si se'ls permet tenir almenys una ventrada abans de ser esterilitzades"

Fals, tampoc n'existeixen estudis. Tot i així alguns especialitzats pensen que es pot tractar d'un possible efecte "placebo": el propietari pensa que si se'ls deixa tenir cries un cop canviaran la seva actitud, i aquesta serà positiva.

4. "Només hem d'esterilitzar les femelles"

Fals, la castració s'ha de practicar als dos sexes així disminuiríem encara més el naixement de cadells no desitjats.

5. "Els gossos s'engreixen quan se'ls esterilitza"

Fals, quan se'ls extreuen els òrgans reproductius els gossos canvien els seus requeriments energètics per tant hem de canviar nosaltres la seva alimentació; el tipus de pinso i la quantitat.

6. "És necessari que es reproduixin una vegada"

Fals, encara que algunes persones creguin que això és necessari perquè completin el *cicle de la vida*, no és necessari.

Queda clar que la castració o esterilització és la solució a molts problemes de conducta i és també el mètode més efectiu per combatre els naixements no desitjats, la sobrepoblació canina i els abandonaments. Tot i així sembla que hi ha una gran consciència donat al gran nombre de campanyes realitzades.

ESTERILIZAR
es barato.
Salvar Vidas
No tiene precio.

7. TEST DE NETTO I PLANTA

7.1 - Història

Els inicis d'aquest estudi es remunten a l'any 1983 a Holanda, on el percentatge de gossos retornats als propietaris va incrementar des del 19% al 50%. Encara que els veterinaris no en coneixien la veritable causa, pensaven que aquest fet podia ser degut a una falta de vincle entre el gos i el nou propietari, causat per l'aparició de problemes de comportament entre els quals destacaven: l'agressivitat, les pors i l'ansietat per separació. Alguns centres van realitzar de manera anònima estudis sobre els problemes dels animals i van afirmar que els més comuns eren l'agressivitat i l'ansietat per separació. A més van comunicar que per a una adopció més exitosa era imprescindible que els cuidadors sabessin els problemes dels gossos.

El problema que tenien en aquell moment era que per a dur a terme un test que els donés el perfil de comportament del gos necessitaven les característiques d'aquest, per això l'any 1985 Hart i Hart van intentar establir uns criteris segons les races.

A partir d'aquí es van anar realitzant alguns tests que no tenien cap base quantitativa per tant no eren del tot útils. Fins que al 1987 Wright i Lockwood van reavaluar l'agressivitat a tres pit-bulls que havien agredit a un nen mitjançant un test. Aquest juntament amb alguns anteriors van ser modificats i utilitzats en el centres de recollida de gossos abandonats. S'intentava simular al màxim les futures situacions amb els nous propietaris que poguessin donar lloc a un conflicte. Per examinar encara més aquests possibles conflictes, un cop eren adoptats els animals es feien entrevistes als nous propietaris que posteriorment eren comparades amb els resultats anteriors.

7.2 – Test de Netto i Planta

Per realitzar aquest test es van agafar 81 gossos procedents, de manera equitativa, de 5 centres diferents d'Holanda. D'aquests, 52 eren mascles (44 enters i 8 castrats) i 25 femelles (23 enteres i 6 esterilitzades). En relació amb l'edat 11 eren joves (menys de 9 mesos), 20 mig adults (entre 9 i 18 mesos), 40 eren adults (entre 18 mesos i 7 anys) i els 10 restants eren de més de 7 anys.

Es van fer un total de 21 proves, amb la intenció d'obtenir informació referent a les característiques de l'agressivitat, les pors, l'ansietat per separació i la resta de problemes de comportament. Controlades per una noia i dutes a terme per una figura femenina i una masculina, es va necessitar una hora i mitja per a cada gos. Les proves realitzades van ser les següents: la crida familiar per una persona desconeguda, posar-li un collar a la

gàbia, sortir a passejar, ordres bàsiques com seure, raspallar-lo i tocar-lo, jugar-hi amb les mans, intentar prendre-li una joguina, que una persona faci moviments bruscos, aproximar-li una nina, deixar-lo en una habitació desconeguda, obrir un paraigües, el soroll d'un cotxe, viatjar amb cotxe, deixar-lo sol a l'automòbil, retirar-li el menjar, prendre-li un os, agafar-li una joguina, el so d'un timbre, enfrontar-lo amb un mascle dominant, enfrontar-lo amb un gat en una gàbia i fer-li una broma estranya.

Els resultats es van agrupar en els cinc caràcters següents:

- **AGRESSIVITAT:** El gos respon a totes les proves amb agressivitat acompanyada de roncs, lladrucs, mossegades i pilo erecció. Depenent de la postura que adopti el gos diferenciem en agressivitat per dominància o agressivitat per por. En la primera agafa una postura recta amb el cap ben alçat, les extremitats tenses i les orelles molt atentes, això indica importants problemes de dominància. En el segon cas l'animal es posiciona arraulit, amb la cua entre les cames, les extremitats arronsades i les orelles baixes, però no es pot descartar en cap cas un possible atac.
- **POR:** El gos mostra actituds com: gatejar, tremolar, immobilitat o intents d'escapament, tot això sense signes d'agressivitat.
- **DESOBEDIÈNCIA:** No escolta ni respon a ordres bàsiques com: seure, estirar-se...
- **ANSIETAT PER SEPARACIÓ:** Quan el gos es queda sol emet vocalitzacions com lladrucs i plors, tendeix a destruir coses, també són usals les miccions inadequades, tot això donat per una actitud molt inquieta. Els gossos que mosseguen coses en presència dels propietaris solen mostrar ansietat per separació.
- **COMPORTAMENTS VARIATS:** Aquest grup es compon de la resta d'actituds que no corresponen a cap de les anteriors. Caracteritzat pels problemes que presenten al cotxe (no estar-se quiets, vomitar, vocalitzacions...), estirar la corretja excessivament, bordar com a resposta al so d'un timbre o intentar saltar sobre la gent.

Un cop obtinguts els resultats dels tests, es van realitzar entrevistes als nous propietaris per veure si coincidien amb els resultats.

7.3 – Test i participants

Per a realitzar la meua part pràctica seleccionaré deu tests dels abans esmentats, no els podré dur a terme tots perquè ho faré a gossos de la protectora de Caldes de Montbui,

Caldes Animal, i alguns d'ells posarien en perill la salut de l'animal i es podrien patir accidents. També s'ha de tenir present que ha diferència del test original on hi van participar persones desconegudes, el meu el faré jo.

Les proves que passaré als gossos seran les següents:

- Posar-li un collar a la gàbia.
- Sortir a passejar amb ell.
- Raspallar-lo i fer-li exploracions.
- Jugar-hi amb les mans
- Obrir un paraigua a dins la gàbia.
- Estirar-li una joguina per prendre-li.
- Fer un trajecte amb cotxe.
- Donar-li una ordre bàsica com “seu”, “la pota”...
- Enfrontar-lo amb un mascle dominant (valorat per experiències anteriors).
- Soroll d'un cotxe.

Fitxa descriptiva dels animals que seran examinats:

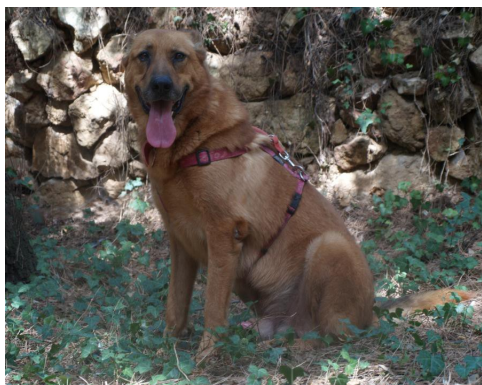
NOM:	Trueno
EDAT:	6 anys
SEXE:	Mascle
MIDA:	Mig
RAÇA:	Mestís

NOM:	Nora
EDAT:	13 anys
SEXE:	Femella
MIDA:	Mig – Gran
RAÇA:	Pastor Alemany

NOM:	Max
EDAT:	9 anys
SEXE:	Mascle
MIDA:	Mitjà – Gran
RAÇA:	Mestís

NOM:	Dido
EDAT:	3 anys
SEXE:	Mascle
MIDA:	Petit – Mitjà
RAÇA:	Mestís

NOM:	Rah
EDAT:	2 anys
SEXE:	Mascle
MIDA:	Mitjà – Gran
RAÇA:	Mestís

NOM:	Pau
EDAT:	2 anys
SEXE:	Mascle
MIDA:	Mitjà
RAÇA:	Mestís

NOM:	Bansi
EDAT:	1,5 anys
SEXE:	Mascle
MIDA:	Petit
RAÇA:	Mestís

NOM:	Kendo
EDAT:	2 anys
SEXE:	Mascle
MIDA:	Gran
RAÇA:	Mestís

NOM:	Kiara
EDAT:	4,5 anys
SEXE:	Femella
MIDA:	Mitjana
RAÇA:	Pit Bull

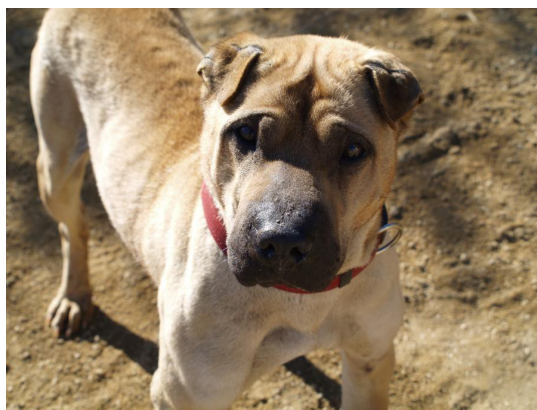
NOM:	Edi
EDAT:	14 anys
SEXE:	Mascle
MIDA:	Petit
RAÇA:	Mestís

NOM:	Bundo
EDAT:	3 anys
SEXE:	Mascle
MIDA:	Mitjà – Gran
RAÇA:	Mestís

NOM:	Potter
EDAT:	3,5 anys
SEXE:	Mascle
MIDA:	Petit – Mitjà
RAÇA:	Shar-Pei

NOM:	Sican
EDAT:	1,5 anys
SEXE:	Mascle
MIDA:	Mitjà
RAÇA:	Petit

NOM:	Balú
EDAT:	1,5 anys
SEXE:	Mascle
MIDA:	Petit
RAÇA:	Mestís

NOM:	Mel
EDAT:	2 anys
SEXE:	Femella
MIDA:	Mitjana
RAÇA:	Mestís

NOM:	Boogy
EDAT:	2 anys
SEXE:	Mascle
MIDA:	Petit
RAÇA:	Bretón

NOM:	Inna
EDAT:	13 anys
SEXE:	Femella
MIDA:	Petita
RAÇA:	Podenco

NOM:	Vega
EDAT:	12 anys
SEXE:	Femella
MIDA:	Petita
RAÇA:	Podenco

7.4 - Resultats

Adjuntats a l'annex com a treball de camp.

7.5 - Conclusions

Cal dir que algunes de les proves no es van realitzar, m'he basat en experiències anteriors amb el gos en qüestió ja que dur-la a terme suposava posar en perill la meua seguretat o la del animal. Un exemple seria la prova d'enfrontar mascles dominants, aquest fet l'he pogut observar quan els aparellem per posar-los junts a la gàbia. Aquí deixo les conclusions de cada gos per separat.

TRUENO

El Trueno és un gos que va arribar a la protectora fa uns dos anys. Sempre ha mostrat alguns problemes en relació amb altres gossos, és un cas clar d'agressivitat per dominància. No tolera de cap manera que altres gossos estiguin al mateix espai que ell, de fet l'hem de treure amb morrió i amb molt de compte de no acabar entre ell i l'objectiu ja que llavors es poden donar casos d'agressivitat re-dirigida. Per altra banda tot aquest caràcter s'esfuma amb les persones. Amb la gent coneguda mostra una actitud de respecte i obediència. De fet és el que respon a més ordres i en cap cas es mostra agressiu amb tu, el moviment constant de la cua indica la invitació al joc.

En general, té un caràcter molt noble i apte per estar amb nens, això si, no s'ha de perdre de vista que en contacte amb altres gossos mostra agressivitat per dominància que pot acabar en agressivitat re-dirigida.

NORA

La Nora és de les gosses que duia més temps a la protectora, de fet va arribar fa quatre anys. Malauradament es va morir el passat novembre, però amb el temps que vaig passar amb ella i amb algunes proves que li vaig poder realitzar, la vaig arribar a conèixer prou bé. Respecte al seu caràcter no presentava cap tipus de problema de comportament, només en algun cas agressivitat per dominància cap a altres gossos més agressius com el Max. Una característica a destacar és que va fer de "mare" a més d'un els gossos joves que van compartir gàbia amb ella. Per exemple amb el Pau va demostrar que malgrat la seva edat encara s'enrecordava de jugar, li va ensenyar quan havia de bordar i el marcava cada cop que es passava en demanar-li joc. La seva relació amb les persones era simplement normal, amb aquells a quin no coneixia es mostrava una mica freda, no els feia gaire cas. Però, amb els voluntaris que més coneixia els demanava amor quan estaven amb ella al pati i a l'hora de passejar podia anar sense corretja ja que sorprenentment no feia cas a la resta de gossos ni intentava escapar-se.

La Nora va ser una gossa espectacular, no tenia problema amb els altres gossos perquè els ensenyava a conviure al refugi i en relació amb les persones semblava entendre'ns amb la mirada, a vegades semblava una mica humana.

MAX

El Max també és un dels gossos que porta més temps al refugi, quasi quatre anys. És un dels gossos al qual no li he realitzat les proves ja que per experiències anteriors es mostra molt agressiu. En primer lloc, m'agradaria destacar que malgrat mostri actituds agressives cap a persones, no ho fa cap als altres gossos. Sorprenentment mai ha hagut d'estar sol a la gàbia ja que per a ell això era molt perjudicial perquè a mida que passava el temps semblava més trist i recelós. Ha conviscut amb tot tipus de gossos: joves, vells... Estar amb ells l'ajudava a socialitzar-se amb la gent. Però tot i així no s'ha aconseguit. Segons els estudis que he fet, el Max mostra principalment tres tipus d'agressivitat cap a les persones sense causa orgànica: per por, territorial i per protecció de recursos. Diguem que no hi ha uns factors que ens n'indiquin una de sola, si no que es barregen entre elles. En primer lloc desconfia de la gent desconeguda que s'acosta a la gàbia, no permet que s'hi acosti ja que lladra i ronca, un clar exemple d'agressivitat per por i territorial. Amb alguns voluntaris hi ha establert algun vincle una mica més fort i han pogut entrar a la gàbia però tot hi així s'han donat episodis no desitjats. Més d'un ha rebut algun avís en forma de mossegada, sense incidents, quan intentava retirar-li la menjadora o donar-li una "xuxe", en aquest cas manifesta agressivitat per protecció de recursos.

Tot i que la seva mirada reflexa por i falta de carinyo, no és un gos amb el que es pugui confiar sobretot si no el coneixes, ja que mostra diferents tipus d'agressivitat sobretot cap a la gent.

DIDO

El Dido porta una mica més d'un any a Caldes Animal. Té molt bon caràcter amb les persones, malgrat no respongui a cap ordre, et rep amb gran alegria, sempre disposat a que li facin moxaines, encara que protesta una mica quan li toques la part del darrere. El passeig resulta agradable encara que cal anar amb compte si et trobes amb un altre gos. Cal tenir present que mostra agressivitat per dominància ja que sempre lladra, ronca i mostra una actitud totalment desafiant cap a altres gossos sobretot quan són més grans que ell, encara que no busquin conflicte. Com a punt a destacar d'aquest gos, cal dir que no suporta els trajectes amb cotxe, de fet no li agrada que se li acostin gaire. Ja és tot un repte pujar-lo al vehicle, però un cop dins les coses són pitjors. La por que mostra ve acompanyada de nombrosos intents de sortir-ne encara que sigui per la finestra i amb

l'auto en marxa. Segurament això es degut a una mala experiència, qui sap si abans d'abandonar-lo l'últim que va fer va ser un viatge amb cotxe...

RAH

El Rah va arribar tot just fa 2 anys a la protectora quan només era un cadell, pràcticament hi ha. Igual que el Dido, el seu company de gàbia, mostra quasi pànic als cotxes. Encara que durant el viatge es mostri més tranquil, és molt difícil aconseguir que hi pugui. És un dels gossos amb més bon caràcter, ha viscut molt pocs episodis d'agressivitat ni cap a persones ni cap als seus companys canins. El que mostra són petits incidents que no responen a cap trastorn. Per exemple és tot un "crack" en deslliurar-se de l'arnés amb el qual el traïem a passejar, resulta fins i tot divertit quan després de sortir corrent darrere d'ell, quan arribes a la protectora sense esma, te'l trobes esperant-te a la porta, com si et donés al benvinguda a casa. Cal mencionar les ganes que té sempre de jugar, quan entres al seu pati, et rep amb grans salts que a vegades sense voler-ho, et dona algun cop i tot però sempre convidant-te al joc.

En general és un gos que no presenta cap tipus d'agressivitat, només la por, de la qual no en coneixem la causa, cap als cotxes.

PAU

Un altre dels més joves del grup, el Pau, va arribar fa un parell d'anys. Al principi malgrat ser un gos molt sociable i simpàtic, va agafar leishmaniosi, una malaltia causada per la picada de la femella d'un mosquit, va ser dur per a ell. Per sort no va canviar el seu caràcter i encara que ja no és aquell cadell que un dia va arribar, no presenta cap problema de comportament. Sovint sembla que pensi com les persones, quan entres a la gàbia, no et salta a sobre, s'asseu i espera a que li dediquis unes carícies o que li posis l'arnés. El passeig és encara més positiu, el seu tarannà tranquil i curiós, crea una atmosfera de calma. No cal de patir per si et creues amb un gos ja que no hi para atenció i a més en el moment que el crides obeeix. La relació amb els altres gossos no és tant perfecte ja que en alguns casos mostra agressivitat per dominància sobretot si se sent provocat, en aquest casos s'ha de vigilar, ja que pot derivar a agressivitat re-dirigida, però ho podríem arribar a considerar normal tenint present les relacions de lideratge canines.

El Pau, és un gos amb un gran caràcter, tot un senyor amb les persones que es fa respectar entre els gossos.

BANSI

El Bansi va ser un dels gossos que va arribar de cadell i va créixer al centre. Mentre realitzava el treball va ser adoptat i el seu estudi va quedar a mig valorar. No en puc

determinar si presenta algun tipus d'agressivitat, però sí que vaig sortir a passejar un dia amb ell. Vaig poder observar que era molt curiós cap a tot allò que el rodejava però tenia molta por als cotxes, motos, bicicletes... Realment presentava un cert pànic a tot allò més gran que ell que passava pel seu costat de manera ràpida i incontrolable.

KENDO

El Kendo va arribar a la protectora amb només un any quan el volien sacrificar. És un cas similar al del Max, explicat anteriorment, però amb un nivell més alt d'agressivitat. Aquest gos no ens permet de cap manera posar-li l'arnés, és impossible fer-li cap tipus d'exploració, presenta agressivitat per por. També el tema del menjar és un problema; quan sent el soroll del plat metàl·lic es mostra molt agressiu, un exemple d'agressivitat per protecció de recursos. També ha tingut episodis d'agressivitat en el joc quan algun cop s'ha intentat jugar amb ell. Encara que sembli molt perillós, sorprenentment l'he pogut tocar. Des del primer dia que va arribar cada dia m'acostava a la seva gàbia, em feia pena, en el fons se sentia sol ja que ningú s'hi acostava pel respecte que tots li teníem. A mida que van passar els dies va deixar que el toqués a través dels barrots i es posava de panxa en l'aire, en senyal de total confiança. Alguns dies fins hi tot vaig sortir al pati amb ell, el tocava amb molta calma i no el forçava ni el cridava. Més o menys a dins el recinte el podem controlar, però quan surt a passejar tot és diferent, no li pots dir res, ni tan sols un suau estirament de la corretja per canviar la direcció, no accepta res perquè de seguida es gira en posició d'atac. El que hem resulta sorprenent de tot això és que no presenta agressivitat per dominància, de fet quan els gossos se li acosten a la gàbia, li lladren o li posen la pota, no els fa res. Mai ha intentat atacar-ne cap. Tota l'agressivitat que presenta el Kendo és dirigida exclusivament a les persones.

KIARA

La Kiara porta un any i mig al refugi. És una gossa que sempre ha mostrat molt de caràcter. Basant-me amb les proves que li he dut a terme, no presenta cap tipus d'agressivitat que ens pugui preocupar. De fet mentre passejava amb ella, de manera molt tranquil·la, obeïa quan li donava algun tipus d'ordre acompanyada d'un premi. El principal problema arriba en el moment que li intentes tocar la part del darrera del cos o quan li poses l'arnés. Com he dit abans té un caràcter molt marcat i a vegades és una mica freda. Quan li toques alguna de les parts abans mencionades sol roncar-te i quasi sempre t'acaba mossegant, sense fer mal, com a avís. No considero que sigui cap tipus d'agressivitat ja que aquest fet no en respon a cap, per a mi significa simplement la seva manera de ser, ja que com algunes persones, és un pèl desconfiada.

En relació amb els gossos no es mostra excessivament dominant, si la provoquen es defensa però no busca el conflicte.

EDI

L'Edi porta un any i mig vivint a Caldes Animal i és un dels més grans d'edat. Quan va arribar ja era sord i es pensa que la vida que va dur anteriorment no va ser la millor. Hem de tenir present que té uns tretze anys i que per tant les proves relacionades amb el joc no han donat resultats. Per a la resta de respostes són molt positives, no presenta cap tipus de problema de comportament. Cal tenir en compte una certa dominància cap als gossos mascles ja que ha estat impossible posar-lo amb algun d'ells sense acabar amb un conflicte. Amb les gosses femelles manté una bona convivència. La relació amb les persones és perfecte, carinyós, tranquil, content, alegre, en resum les ganes de rebre l'estima que no li han donat durant tota la seva vida és el que el defineix. No respon a cap ordre ja que segurament no ha tingut l'oportunitat d'aprendre'n cap. El passeig resulta molt agradable ja que camina tranquil·lament davant teu olorant-ho tot encuriós. Cal parar atenció al trajecte amb cotxe. No té por als vehicles però un cop hi és dins mostra una certa intranquil·litat, no s'hi troba còmode.

En general l'Edi és un gos amb un caràcter molt bò i no presenta trastorns de comportament.

BUNDO

El Bundo va arribar fa uns dos anys a la protectora amb només un any d'edat. No presenta cap tipus de trastorn psicològic i els seus resultat són d'allò més bons. En relació amb els altres gossos és el que podríem definir com a "gos comodí". Aquest són gossos que no mostren cap tipus d'agressivitat cap a la resta d'animals, la seva actitud davant d'un enfrontament és submissa, fet que ajuda a evitar problemes i fa possible la convivència amb tots. Amb les persones el resultat és el mateix, es mostra molt content al veure't entrar per la porta i et rep amb grans salts tot movent la cua. Cal vigilar a l'hora del passeig ja que estira bastant i al tenir una mida considerable s'ha de tenir força i anar pendent de l'animal.

El Bundo és un gos que busca constantment la companyia dels altres siguin de la seva espècie o persones, això segurament és degut a una molt bona sociabilització amb els dos grups.

POTTER

El Potter és un cas molt especial dins del grup. Tot hi haver-li realitzat el test com a la resta s'han de tenir en compte moltes coses. La seva vida abans d'arribar a la protectora

ha estat molt dura. El Potter era utilitzat com a gos “sparring”, és a dir que el feien servir per entrenar gossos de lluita. Aquest passat li ha deixat unes cicatrius a la pell i unes deformitats a les potes que no són operables, ja que aquest gos té una malformació al cor que fa que en qualsevol moment pugui patir el que anomenen una “mort súbdita”, fent impossible la operació. Algunes proves com intentar-hi jugar, obrir una paraigües a la gàbia o enfrontar-lo amb un mascle dominant no les hi he realitzat per evitar possibles problemes cardíacs. Respecte a la resta de proves els resultat són sorprenents, tenint en compte el passat t'han dur que ha hagut de viure aquest animal, no mostra recel cap a les persones. El problema arriba amb el que anomenen “efecte valla”. No tolera de cap manera que ningú s'acosti a la gàbia ja que si ell és a dins i tu et trobes a fora et ronca i fa intents de mossegar-te acompanyats de lladrucs, és com una variant d'agressivitat per por. Però quan hi entres sembla un altre gos, busca tota l'estona el contacte humà . Segurament degut al dolor que li puguin provocar les deformitats de les extremitats no li agrada passejar gaire i per tant no se'l força forcem. Mostra por cap a gossos més grans que ell i sobretot si són dominants, cosa completament comprensible tenint en compte les situacions que ha viscut.

SICAN

El Sican també és un dels que va arribar al centre quan només era un cadell i de fet hi ha crescut, però finalment ha estat adoptat mentre jo realitzava el treball. No li he pogut realitzar totes les proves però basant-me en la informació que he pogut obtenir, no presenta cap tipus de trastorn. La relació amb els altres gossos en principi és bona ja que a la protectora ha tingut una bona socialització. Amb les persones mostra molt bon caràcter, quan et veu venir et rep amb moviments de cua i amb una gran energia per jugar i sortir a passejar. En cap cas ha intentat mossegar o fer mal.

BALÚ

El Balú ha estat dels últims a arribar al refugi. El test que li he passat ha confirmat les meves teories. És un gos que posseeix un caràcter molt bo tant en gossos com en persones. Quan un gos es mostra dominant, simplement gira el cap, evita la baralla i es mostra submís. Amb les persones mostra una gran energia, al principi et salta i sembla que et convidi a jugar però llavors només vol carícies i atencions. Els passejos són molt relaxants ja que no estira gaire i, més que nerviós, mostra una actitud encuriosida. No hi ha gaire a comentar sobre el Balú, simplement que no presenta cap tipus de trastorn de comportament.

MEL

La Mel també és una de les gosses que fa poc que a arribat. El seu pelatge li dóna un aire de gossa joveneta i es que realment ho és. Les proves reflexen perfectament el seu caràcter. És un animal ple de vida, potser en alguns casos una mica nerviós però també molt intel·ligent. Quan et veu arribar en lloc de saltar-te a sobre s'asseu al teu davant esperant a que li posis l'arnés. No mostra cap tipus d'agressivitat cap a les persones, el seu caràcter cap a nosaltres és molt correcte. La única cosa que he pogut veure és que en ocasions té actituds referents a l'agressivitat per dominància cap a altres gossos, sobretot cap a femelles dominants. La seva manera de fer-ho però és molt característica. Com he explicat al capítol de l'agressivitat, quan un animal ataca manté les extremitats ben tenses, el tors endavant i les orelles ben atentes. Doncs bé, la Mel és ben diferent: ella baixa el cul arran de terra i flexiona les potes davanteres com si anés a saltar. En alguns casos m'ha fet dubtar de si volia jugar però els roncs, els lladrucs i les orelles ben atentes m'han fet adonar que estava en posició d'atac.

Cal anar en compte amb la resta de gossos, però amb les persones la Mel és molt respectuosa.

BOOGY

El Boogy va arribar al centre al setembre i és encara molt jovenet. En un primer moment aquest gos sembla molt nerviós, imprevisible, que no saps com reaccionarà. Però un cop fetes les proves he pogut veure que és tot el contrari, no presenta cap tipus de trastorn de comportament. És cert que quan entres a la gàbia té una actitud molt nerviosa però quan intentes jugar descobreixes que tot el que et demana és que passis temps amb ell, tocant-lo, fent-li carícies... Busca el contacte humà. Amb els altres gossos no és exactament el mateix, tot hi que la seva actitud és submisa, si el molesten molt, acaba responnent bordant. Tot hi així no es pot considerar que tingui cap tipus d'agressivitat.

INNA

La Inna ha sigut de les últimes a arribar al refugi. Cal tenir present que és cega i gran d'edat, per tant algunes proves no són representatives. Tot i així no presenta cap tipus d'agressivitat. Cap a altres gossos no és dominant, simplement si no la molesten no respon. Un aspecte molt característic que es pot confondre fàcilment amb una actitud agressiva és el moment en que et trobes amb ella i independentment de si hi ha altres gossos o no, si no li fas cas et lladra, reclama la teva atenció. La Inna és una gossa molt dolça i alegre que sempre busca la companyia i l'atenció humana.

VEGA

La Vega també ha estat de les últimes a entrar a Caldes Animal. És cega i sorda, per tant com m'ha passat amb la Inna, les proves no tenen gaire validesa. De fet amb l'edat que té ja no presenta cap tipus d'agressivitat, no intenta en cap cas dominar simplement dins la gàbia està molt tranquil·la. És una gossa que necessita molta atenció i paciència ja que quan ens acostem a tocar-la sovint s'espanta perquè no li ha donat temps d'olorar-nos i saber qui som. Tot i que no es mostra gaire carinyosa crec que mostra una gran confiança en la gent ja que permet que se la toqui, se li doni menjar i se la cuidi a vegades sense saber de qui es tracta.

8. QUESTIONARI

1. Quina raça consideres que és la més perillosa?

OBJECTIU: Saber si la gent està ben informada sobre quina és realment la raça considerada més perillosa.

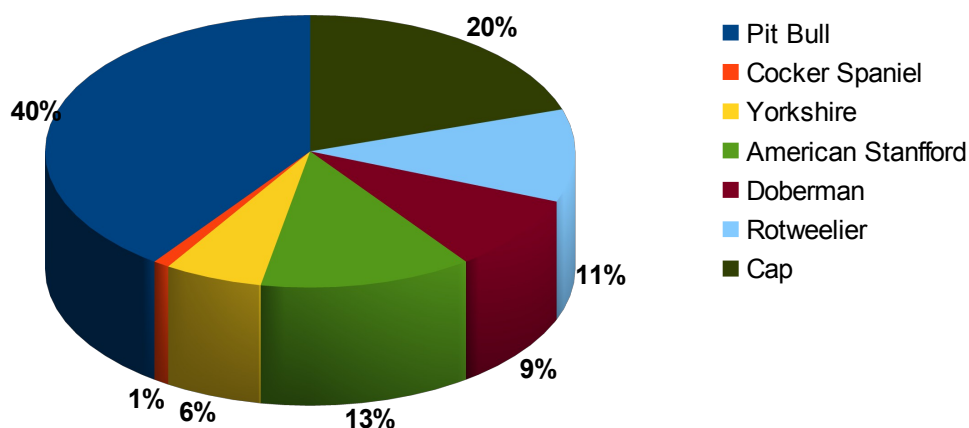
POBLACIÓ: Tota la població.

MOSTRA: 100 persones.

Xi	Ni	Fi	%
Pit Bull	40	0,4	40
Cocker Spaniel	1	0,01	1
Yorkshire	6	0,06	6
American Stanfford	13	0,13	13
Doberman	9	0,09	9
Rotweelier	11	0,11	11
Cap	20	0,2	20

CONCLUSIÓ: Mitjançant aquesta pregunta he pogut comprovar que la gent no està ben informada sobre el caràcter de les races. La majoria (40 %) han contestat que el Pit Bull és el més agressiu però segurament només s'han basat en les llegendes urbanes. El que hem de saber és que la raça que presenta més possibilitats de mostrar-se agressiva és el Cocker Spaniel. Al departament de veterinària de la Universitat de Barcelona es va realitzar un estudi comparant els nivells de serotonina, que és la hormona inhibidora de l'agressivitat, de 19 gossos agressius d'altres races amb 19 Cockers. En els resultats es va apreciar que aquests últims en tenien menys per tant això és el que els fa més propers

1. Quina raça de gos consideres que és la més perillosa?

a mostrar aquesta actitud.

2. Quina raça consideres que és la més dòcil?

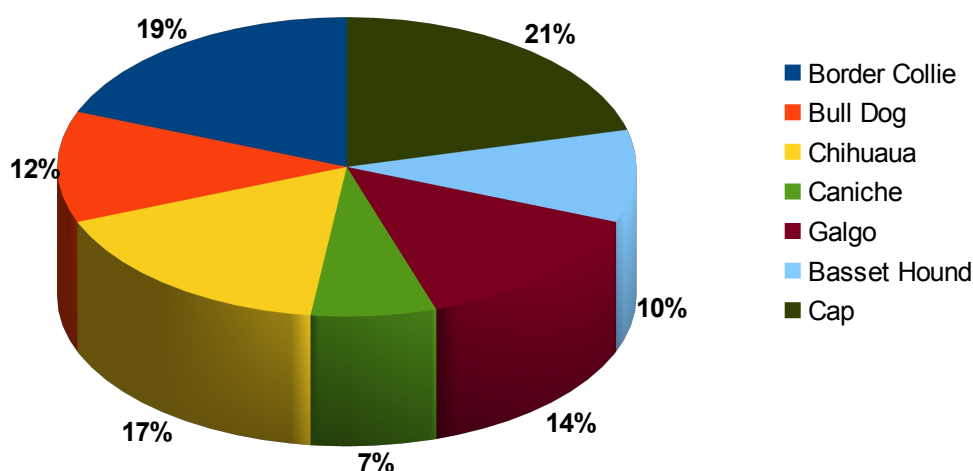
OBJECTIU: La finalitat era la mateixa que la pregunta 1, saber com d'informada està la gent sobre el caràcter dels gossos.

POBLACIÓ: Tota la població.

MOSTRA: 100 persones.

Xi	Ni	Fi	%
Border Collie	19	0,19	19
Bull Dog	12	0,12	12
Chihuahua	17	0,17	17
Caniche	7	0,07	7
Galgo	14	0,14	14
Basset Hound	10	0,1	10
Cap	21	0,21	21

2. Quina raça creus que és la més dòcil?

CONCLUSIÓ: De moment no hi ha cap estudi que justifiqui que una raça és més dòcil que una altra, per tant, segurament els enquestats s'han basat en experiències viscudes o en l'aparença de l'animal.

3. Tens un gos com a animal de companyia?

OBJECTIU: Saber quanta gent té un gos com a animal de companyia i determinar quines races són les més comunes i les més desitjades.

POBLACIÓ: Tota la població.

MOSTRA: 100 persones.

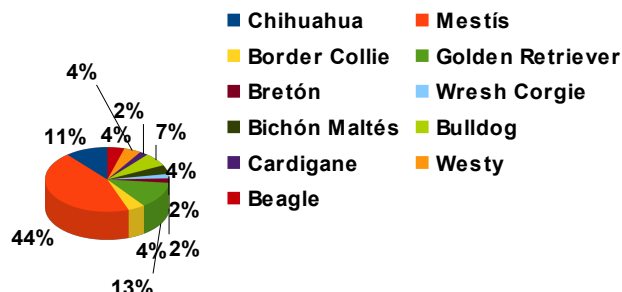
Xi	Ni	Fi	%
Si	45	0,45	45
No	55	0,55	55

3. Tens un gos com a animal de companyia?

Xi	Ni	Fi	%
Chihuahua	5	0,05	5
Mestís	20	0,2	20
Border Collie	2	0,02	2
Golden Retriever	6	0,06	6
Bretón	1	0,01	1
Wresh Corgie	1	0,01	1
Bichón Maltés	2	0,02	2
Bulldog	3	0,03	3
Cardigane	1	0,01	1
Westy	2	0,02	2
Beagle	2	0,02	2

Si

3.1 Quina raça?

CONCLUSIÓ: Amb aquesta pregunta he vist quin tipus de gos és el que té més la gent i es veu clarament que són els mestissos, per tant vol dir que el nombre de gent que compra és una mica més de la meitat només. A més penso que cada cop més s'està conscienciant a la gent d'adoptar en lloc d'adquirir gossos de criadors i això té resultat. En relació a la segona part però, a la majoria dels que no en tenen els agradaria tenir una raça en concret o simplement no tenir-ne.

4. Els gossos catalogats com *potencialment perillosos*, per què es diuen així?

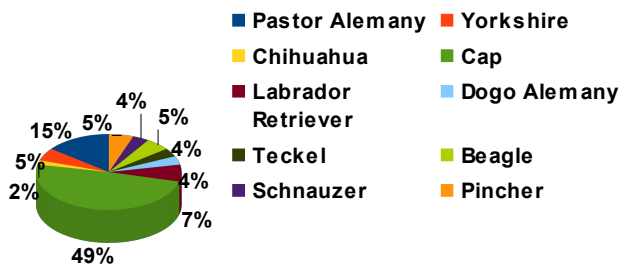
OBJECTIU: Saber si la gent sap realment per què es classifiquen així aquests gossos.

POBLACIÓ: Tota la població.

No

3.2 Quin preferiries?

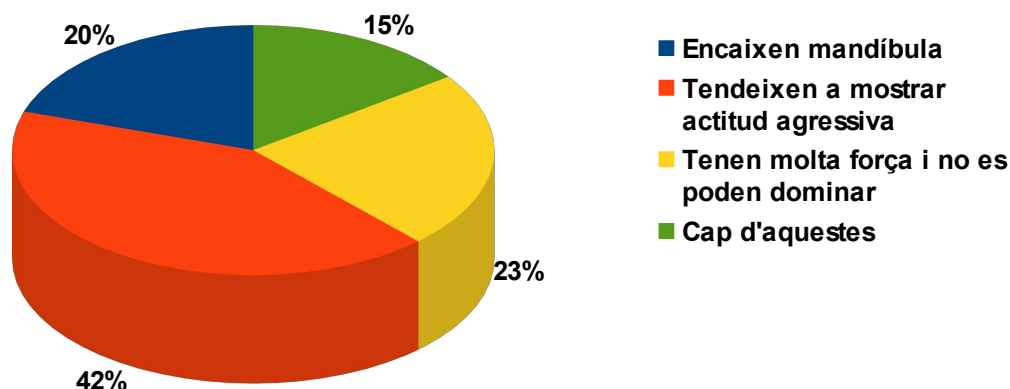
Xi	Ni	Fi	%
Pastor Alemany	8	0,08	8
Yorkshire	3	0,03	3
Chihuahua	1	0,01	1
Cap	27	0,27	27
Labrador Retriever	4	0,04	4
Dogo Alemany	2	0,02	2
Teckel	2	0,02	2
Beagle	3	0,03	3
Schnauzer	2	0,02	2
Pincher	3	0,03	3

MOSTRA: 100 persones.

Xi	Ni	Fi	%
Encaixen mandíbula	20	0,2	20
Tendeixen a mostrar actitud agressiva	42	0,42	42
Tenen molta força i no es poden dominar	23	0,23	23
Cap d'aquestes	15	0,15	15

4. Els gossos catalogats com "potencialment perillosos", per què es diuen així?

CONCLUSIÓ: Aquesta és una de les preguntes que m'interessa més comentar ja que crea certa confusió en la societat. Ja tenia algunes sospites sobre les respostes i s'han verificat. Podríem dir que la resposta correcta era la primera, que encaixen mandíbula, és a dir que aquests gossos tenen molta força a la boca i encaixen tota les dents arribant a forces superiors als 700 N, per tant el resultat pot ser devastador. Però això no vol dir que aquests siguin els que més ataquen, de fet són dels que menys ho fan i fent referència a la primera pregunta de l'enquesta, els més problemàtics són els Cockers. Malgrat això la gent els veu *tan lletjos, tan agressius, tan grans, tan forts...* I pensen que són dolents, per així dir-ho. Efectivament tot això que he dit queda reflectit en les respostes on només un preocupant 20% sap com són realment aquests gossos.

5. Quina és la raça que t'inspira més respecte?

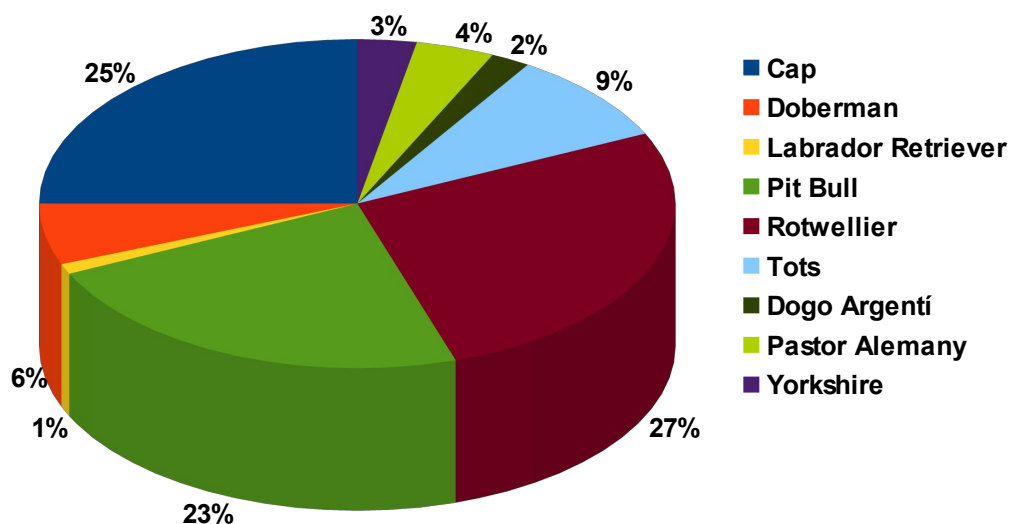
OBJECTIU: Saber quines són les races de gos que més por fan als ciutadans.

POBLACIÓ: Tota la població.

MOSTRA: 100 persones.

Xi	Ni	Fi	%
Cap	25	0,25	25
Doberman	6	0,06	6
Labrador Retriever	1	0,01	1
Pit Bull	23	0,23	23
Rotwellier	27	0,27	27
Tots	9	0,09	9
Dogo Argentí	2	0,02	2
Pastor Alemany	4	0,04	4
Yorkshire	3	0,03	3

5. Quina és la raça que t'inspira més respecte?

CONCLUSIÓ: La veritat és que en relació a aquesta qüestió no hi ha gaire a comentar. En primer lloc dir que els resultats han estat els esperats, ja imaginava que la gent mostraria més por cap a gossos grans i d'aparença agressiva com el Pit Bull o el Rotwellier. Tampoc podia faltar aquell col·lectiu que tenen por a tots els gossos i que segurament no hi tenen afinitat i per contra aquells que els estimen a tots. L'única cosa que m'ha sorprès ha estat el que ha respost el Labrador Retriever, mai havia pensat que un gos tan afable i que serveix per ajudar a discapacitat pogués espantar a algú, però suposo que com aquest tots els gossos grans li causen respecte.

6. Per què?

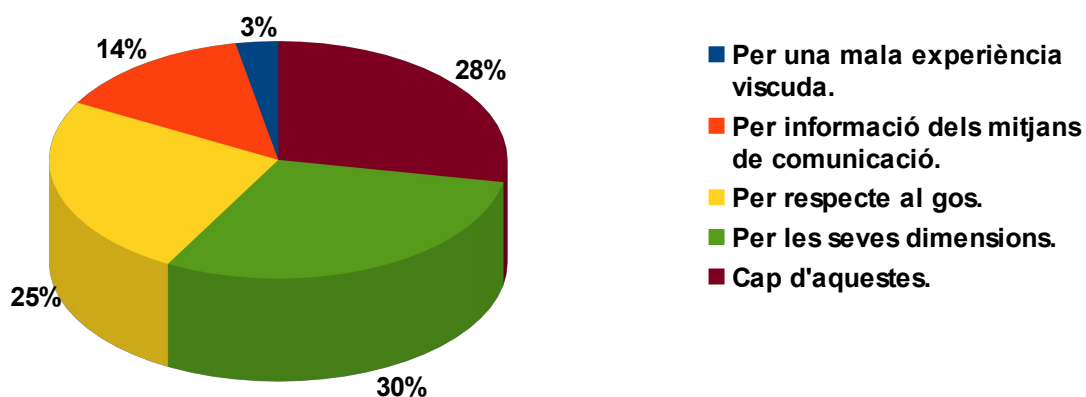
OBJECTIU: Saber quines són les causes de la por que algunes persones poden presentar cap a certs gossos.

POBLACIÓ: Tota la població.

MOSTRA: 100 persones.

Xi	Ni	Fi	%
Per una mala experiència viscuda.	3	0,03	3
Per informació dels mitjans de comunicació.	14	0,14	14
Per respecte al gos.	25	0,25	25
Per les seves dimensions.	30	0,3	30
Cap d'aquestes.	28	0,28	28

6. Per què?

CONCLUSIÓ: Aquesta pregunta ens ha donat uns resultats que eren d'esperar. Una quarta part dels enquestats han dit que es basen en els mitjans de comunicació i el problema és que aquests no sempre diuen la veritat i malgrat saber la influència que tenen sobre nosaltres ho fan i creen opinions que no són del tot certes. Tot i així m'esperava que la gent hagués patit alguna mala experiència amb alguna raça en concret però de manera predictable, la majoria es deixa intimidar per l'aparença i les dimensions del gos.

CONCLUSIÓ FINAL

El meu objectiu al realitzar aquesta enquesta era veure com d'informada n'està la gent sobre els gossos en general i quina opinió en tenen.

Puc dir que els resultats eren bastant previsibles. Amb la primera i la cinquena pregunta he pogut veure que encara actualment la gent segueix tenint por als gossos grans i d'aparença més ferotge, per què? Doncs l'última pregunta ens ho contesta. Per sorpresa meva no es basen només en els medis de comunicació i en les llegendes urbanes sinó que la majoria els tem degut a les seves dimensions i al seu aspecte. Personalment penso que no hauria de ser així, segurament per falta d'informació pensen sense saber-ho tot. És ha dir que el que sembla més gran és el que ataca més, el que vol fer més mal, el que té més mal caràcter i això no és veritat perquè es donen moltes més mossegades per part de gossos petits com Yorkshires o Cockers, però és clar que el mal que et poden fer no és res comparat amb la lesió que et pot provocar un Pit Bull per exemple. Malgrat tot però la gent no ho entén així. Per aquesta raó vaig voler fer la pregunta 4, per saber si realment la població sap per què s'anomenen *potencialment perillosos*, per veure si tothom està ben informat. Però no és així, només una cinquena part sap realment que vol dir, la resta torna al mateix: la seva actitud agressiva, la seva força...

Per acabar m'agradaria dir que s'haurien de desmentir alguns rumors sobre aquest col·lectiu de gossos i explicar a la gent tota la informació necessària per tal de reduir-ne els abandonaments o la seva utilització com a gossos de lluita. Cal tenir present que en molts casos l'actitud d'un gos no depèn de la seva raça, les seves dimensions o la seva aparença, sovint és producte de l'educació rebuda per part del propietari.

9. ENTREVISTES

9.1 – Entrevista Marta Amat

Entrevista a Marta Amat, cap de servei d'etologia clínica de l'Hospital Clínic Veterinari de la UAB.

P: Primer de tot començarem amb algunes preguntes personals i sobre els estudis. Per què has triat dedicar-te a l'educació dels gossos?

R: Quan vaig acabar la carrera em vaig posar a treballar a la Clínica Generalista com fa tothom. Vaig estar molt de temps a urgències i llavors com a veterinària generalista, però hem vaig donar compte que el que realment m'agradava era estudiar el comportament dels gossos i dels gats. Primer hem vaig posar a treballar a la clínica però el que vaig veure era que volia continuar estudiant i el que volia era estudiar el comportament. Vaig començar venint a la universitat, vaig començar a fer pràctiques, a estudiar i hem vaig llicenciar.

P: Et van resultar difícils els estudis?

R: Bé, suposo que quan ets més gran i fas algo perquè t'agrada, diem que la dificultat disminueix. Lògicament és complicat i més quan és una especialització a nivell europeu. Però jo crec que quan alguna cosa t'agrada no importa, i si t'agrada ho fas.

P: És, més que res, perquè he sentit que la carrera és dura, que són cinc anys.

R: Sí, és llarg i n'has d'estar convençut perquè com tot hi ha parts de la carrera que no t'agraden, que penses: per què ho he de fer? Si jo vull treballar amb clínica, amb cavalls, amb el que sigui. I dius: doncs per què hem serveix? I si a més tens professors o assignatures que són més complicades perquè tots ho sabem, doncs a vegades perds les ganes. És complicada? Sí, però tampoc es algo exagerat.

P: No es pot comparar a medicina doncs?

R: Jo crec que són de les complicades i els estudiants heu de fer molta feina, moltes hores, moltes pràctiques i és complicada. Però jo crec que realment, és clar, és una carrera.

P: Bé, és com tot, estudiar molt i "currar's-ho". Ho he estat mirant a Internet i és matí teoria i tarda practiques oi?

R: Mmmmm.... depèn de l'any, això pot canviar. Segons l'any tens matí teoria i al migdia-tarda comences amb les pràctiques i al següent any al revés, comences al matí amb les pràctiques i a la tarda tens les classes. Depèn de l'any.

P: I pràcticament no deus tenir temps lliure...

R: No, res.

P: I per estudiar, com ho compagines?

R: Complicat, i si a més a més treballes, hi ha molta gent que mentres estudia treballa, de fet jo ho feia i és molt complicat.

P: Suposo que si t'agrada, a les classes estàs molt atent i t'enrecordes de les explicacions.

R: Sí, jo m'enrecordo que a algunes classes no hi anava perquè treballava, llavors necessitava buscar els apunts i, és complicat, de fet no és fàcil perquè està molt "a tope" el dia a dia dels estudiants.

P: Bé, canviant ja de tema, hem pots donar una definició d'etologia?

R: És molt senzill, és la ciència que estudia el comportament animal.

P: I una mica, els objectius quins són?

R: La part més clínica, l'objectiu és entendre el comportament diguem l'etologia bàsica, el comportament bàsic, el comportament normal des del punt de vista de l'espècie. Per exemple, el gos quin és el seu comportament, el seu repertori, l'otograma, quin és el seu comportament social normal, com es comunica... Un cop tu entens això, pots després identifica si un gos per exemple té un problema de comportament, no es comporta de forma adequada. I després si cal tractar aquest problema i prevenir l'aparició d'aquests problemes.

P: O sigui, primer determinar el caràcter per després intentar solucionar-lo.

R: Mirar si és el correctes i si no és el comportament normal, intentem corregir-lo.

P: D'acord. Llavors, quins són els problemes de comportament més habituals que presenten els gossos?

R: En el cas del gos serien els problemes d'agressivitat, el problema d'eliminació és a dir, miccions inadequades, problemes de vocalitzacions, és a dir que borden quan es queden sols o senten sorolls. Les pors, són també molt freqüents, a les revetlles quan hi ha Sant Joan o a les tempestes.

P: Hi ha alguna raça de gos que presenti més predisposició ha patir un trastorn de comportament?

R: D'entrada, podem dir que la raça no és l'únic factor important a tenir en compte. Per a tots els comportaments hi ha una part genètica i una part ambiental, ja sigui on l'has agafat, com l'has educat, on s'ha criat... Sí que és veritat, que per exemple en problemes d'agressivitat, s'ha vist que hi ha determinades races que presenten més probabilitats de patir problemes com per exemple el Cocker Spaniel anglès. Aquest gos, en la nostra zona geogràfica presenta més problemes d'agressivitat en comparació amb altres races. I el més interessant és que és el Cocker Spaniel anglès de capa daurada, el de color vermell

sol ser més problemàtic que els altres colors.

P: Però jo he sentit, el que es diu més generalment, que el Cocker és un gos molt bò per estar amb nens.

R: Això no s'ha estudiat ni té cap mena de base científica. El Cocker és el que dóna més problemes.

P: Llavors, tot això que els Rottweilers i els Pitbulls són agressius no és veritat?

R: Jo diria que s'ha d'estudiar individualment cada individu. El que si que és cert és que si hi ha un conflicte, un mossegada per exemple, no és el mateix el mal que et pot fer un Caniche que el que et pot fer un gos de presa com un Pitbull. Jo crec que es tendeix a fer comentaris de nivell popular que no tenen cap base científica. Per exemple el Cocker Anglès que es coneix per ser molt afable i afectiu, compte! Quan analitzem les nostres bases de dades és el que ens dóna més problemes d'agressivitat.

P: Pot ser que algun d'aquests problemes sigui per culpa dels amos? Que tingui relació amb la personalitat o amb com els han educat.

R: Sí, moltíssims! Molts d'ells són problemes, que no és voluntàriament, però és per desconeixement i part de la nostra feina com a veterinaris és prevenir aquests problemes i una mesura seria educar al propietari per entendre com el gos es comunica, com es comporta... Moltes vegades aquest desconeixement porta a que el maneig sigui inadequat i que apareguin problemes d'agressivitat per exemple.

P: Per tant, el caràcter dels amos influeix en la personalitat del gos, no?

R: Això no es coneix molt bé perquè fer estudis de personalitat és complicat. Hi ha alguns estudis fets amb Cockers que són agressius i els propietaris tendeixen a ser emocionalment inestables. Sí que s'han fet un parell d'estudis en el que es passava un test de personalitat al propietari per comparar-lo amb el nivell d'agressivitat del seu gos, en el seu cas Cocker, per veure les diferències entre els que eren molt i poc agressius. Els Cockers molt agressius tenien un propietari molt particular. És molt complicat però fer un test de personalitat perquè algunes preguntes ètiques no són la nostra funció però podríem sospitar que hi podria haver almenys alguna influència.

P: Hi ha alguna relació en que els gossos i els gats siguin rivals? Sempre apareix la típica imatge que gossos i gats no es porten bé.

R: No, els gossos i els gats només són rivals quan no estan socialitzats correctament. Si tu tens un gos petit i un gat petit també durant una època que es diu període de sociabilització, comença en gos a les 6 setmanes i acaba a les 12, 16 i en el gat comença quan tenen 2 setmanes d'edat i acaba a les nou, durant aquest període si el gos veu gats

s'hi acostumarà i no tindrà cap mena de problema i el mateix passa amb el gat quan les dues espècies es troben en edat adulta. És el mateix quan un gos és petit i no veu mai a una persona, quan sigui gran li tindrà por i pot ser que es torni agressiu. Si durant el període de socialització tenen contacte amb altres espècies, la relació serà bona.

P: Per tant, les relacions entre gossos i gats és perquè de petits han estat junts?

R: Si tenen problemes és perquè de petits no han tingut contacte amb aquesta espècie.

P: Per tant, les relacions entre gossos i gats són possibles.

R: I tant! Si els eduques des de petits no hi ha cap mena de problema.

P: Passant una mica a la part emocional dels gossos, creus que els gossos entenen el nostre llenguatge verbal i no verbal? Quan a un gos li dèiem “seu”, ho entén?

R: No, entén que després de moltes repeticions, quan ell fa aquesta conducta ho associa a aquesta paraula. Per exemple tu li podries dir “poma” i al cap de varies repeticions “poma” voldria dir “seu”. Ells associen una conducta amb la paraula que nosaltres diem, si això passa moltes vegades, al final ho aprenen per associació. És molt important el to de veu, no és el mateix que ho diguis amb un to amigable, que un to de veu seriós, que un to de veu de càstig perquè això sí que ho diferencien.

P: Però en canvi, si li aixeques la mà a un gos, de seguida s'espanta això vol dir que si que ho relacionen amb que els vas a picar?

R: No hauria de ser perquè si no l'has picat abans, no ho relaciona. És veritat que aquest moviment resulta amenaçant i potser que els gossos que no et coneixen reaccionin així. Depèn molt de la experiència del gos que hagi tingut prèviament.

P: Ja una última pregunta, si un gos et veu amb un estat d'ànim determinat, el pot arribar a comprendre?

R: Segurament, perquè els teus moviments, el teu to de veu, els teus tons facials i tot això canvia; si estàs de bones, si estàs trist, si estàs enfadat, tot això canvia i sí que ho noten.

P: D'acord, doncs l'entrevista ja està i ja no hi ha més preguntes. Moltes gràcies per la teva atenció.

9.2 – Entrevista Esther Martínez

Entrevistarem a l'Esther Martínez, llicenciada en veterinària que té un màster en etologia. Actualment treballa al centre veterinari de Cal Veterinari a Caldes de Montbui.

P: Primer començarem amb algunes preguntes relacionades amb els estudis. Perquè vas elegir estudiar veterinària?

R: De fet al principi tenia unes quantes carreres per escollir, tenia matemàtiques, biologia,

història de l'art també, eren coses molt diferents. La veritat és que em tirava molt aquesta perquè la majoria de veterinaris són vocacionals però va ser alguna cosa pràctica, si em poso a fer matemàtiques que faré? Vaig estar fent alguna pràctica en algun lloc i vaig pensar "això m'agrada" i vaig tirar cap a la veterinària. Però l'any abans de la selectivitat en tenia quinze per escollir.

P: Déu ni do! Llavors creus que els veterinaris han de ser vocacionals, és a dir que una persona a qui no li agradin els animals no farà la seva feina bé?

R: Bé, en moltes feines passa el mateix. Els horaris són complicats i la qualitat, t'ha d'agradar la feina, però això passa amb tot ja que si no estàs amargat. També hi ha una part emocional que els animals noten i els propietaris també.

P: Sobre això que acabes de dir; els animals noten quan els hi agraden a les persones, oi? Solen ser més simpàtics, per dir-ho així?

R: També perquè si t'agraden ja et mous d'una forma diferent, parles diferent...

P: Tornant als estudis, et van resultar difícils els de veterinària? Creus que és una carrera complicada?

R: No, en absolut. La carrera és com qualsevol altra, estudiaràs o no estudiaràs, però la carrera en si és molt fàcil aprovar-la. L'altre tema és treballar de veterinària, associar el que has aprovat amb la feina, però la carrera en si no, perquè llavors tots els estudis són difícils.

P: Es que molta gent diu que les carreres de veterinària són més complicades, no tens temps i costen més.

R: No, el que passa amb veterinària, com a mínim abans perquè ara els plans d'estudi han canviat, abans feies mig dia pràctiques i mig dia teoria.

P: Ara segueix igual.

R: Llavors el tema està en que no pots treballar, has d'estudiar i prou, no pots compaginar-ho amb una feina per exemple i si ho fas has d'allargar la carrera més anys.

P: D'acord. Ara canviant ja de tema, em podries donar una definició d'etologia?

R: És l'estudi del comportament animal.

P: He estat llegint documents i he vist que existeix l'etologia clínica, que és? Una part de l'etologia més global?

R: Exacte, és la branca que soluciona els problemes que puguin tenir animals de companyia com gossos i gats. De fet en etologia pots trobar veterinaris, psicòlegs o biòlegs perquè l'etologia no només és l'estudi del comportament de gossos i gats que és al que es dedica l'etologia clínica, pot voler dir també l'estudi d'animals salvatges en

captivitat com poden ser els zoològics. L'etologia també és l'estudi dels animals de producció, que va dirigit a millorar el benestar d'aquestes condicions que són molt artificials i massa intensives. La clínica però és només de gossos i gats.

P: Per tant, aquí t'arriben gossos i gats que mostren problemes de comportament?

R: Hmmm... si, però és el que parlàvem abans, en si el problema de comportament pot ser una conducta normal però que resulti molesta pel propietari o que pugui ser perjudicial pel propi animal. Una conducta normal portada a l'extrem pot ser un problema de conducta llavors molts animals tenen problemes de conducta però poca gent fa visites.

P: Així creus que s'haurien de fer més visites per prevenir possibles atacs, mossegades....

R: Mil coses. Per exemple si em preguntes a mi: *Quina és la raça de gos que és més agressiva?* Segurament et diré un Yorkshire o un Caniche.

P: Els que no ho semblen...

R: Perquè realment són gossos molt petits i molt agressius però la potencialitat de fer mal és molt petita comparada amb la d'un Rotweelie, que si et mossega et pot arrencar la mà. Un Caniche et farà menys mal però hi ha molts més Caniches agressius que no pas Rotweelies. El problema és que és un gos petit que a la mínima que fa algo el poden controlar i no li donen més importància.

P: Llavors les consultes més freqüents són de gossos petits amb problemes d'agressivitat?

R: El problema de conducta més normal que ens trobem aquí és l'ansietat per separació. Hi ha gossos que són molt dependents i que quan estan sols...

P: I solen ser gossos grans o petits més aviat?

R: És indiferent però potser són gossos més petits perquè tenen més tendència a viure a dins la casa.

Els gossos grans passen més temps a fora, fan una vida més mixta entre interior i exterior i potser s'apeguen menys als propietaris. Però sobretot depèn de la vida que tinguin.

P: I per solucionar aquest problema com ho pots fer?

R: Primer de tot el propietari ha d'estar-hi implicat. El problema és que si ja costa donar un tractament de pastilles durant deu dies, demanar a algú que canviï el seu estil de vida durant dos, quatre mesos o inclús per sempre és molt difícil.

P: Llavors els problemes que presenten els gossos poden ser per culpa dels amos, és ha dir, hi poden estar implicats?

R: Voluntària o involuntàriament sempre estàs modificant la conducta dels animals, funcionen molt en base a reforços, però donar-li la teva atenció, un premi o sortir-hi ha

passejar són reforçants de la conducta. Fa que la conducta immediatament anterior incrementi. Vol dir que si tu estàs a casa i el gos borda i li dones alguna cosa, ho estàs reforçant i tu no te'n adones o quan et ve a rebre i et salta a sobre i tu estàs content, estàs fent que llavors quan vagi pel carrer es llançi sobre la gent i pugui saltar sobre alguna persona que tingui fòbia als gossos.

P: Segurament no ens n'adonem però els fem més mal que bé...

R: Bé, depèn de la vida que tingui i de les circumstàncies. No tots els gossos tenen problemes, malament aniríem! I els gats igual...

P: Però són més independents, no depenen tant de les persones.

R: Si, tenen una vida diferent però els gats també tenen problemes d'agressivitat i d'eliminacions inadequades...

P: Parlant de gossos i gats, és possible que aquests dos animals estiguin junts? Per què la gent pensa que és impossible la convivència entre ells?

R: Això ja és opinió personal però potser és perquè perpetues aquesta creença, com que tothom creu que no es duran bé ja ni ho intenten, si ho proves quan són petits i els socialitzes adequadament no ha d'anar malament.

P: D'acord, tornant-nos a centrar en els gossos, tenen llenguatge verbal i no verbal, es a dir, entenen el nostre llenguatge?

R: De fet poden entendre ordres, poden relacionar paraules amb accions. Potser la Marta te'n va parlar sobre un estudi que i havia *súper xulo* sobre un gos que es deia Rico, era un Border collie, un gos molt intel·ligent que ja els acomplexen i pensen que escriurà *El Quixot* si li demanes. Aquest gos coneixia cent vint paraules. Van fer la prova uns investigadors perquè a vegades penses que t'entenen i el que realment veuen són expressions facials i moviments. Van separar als propietaris i el tenien en una habitació, en una altra hi tenien molts objectes i li deien: *Rico ves a buscar això*. El Rico ho anava a buscar i els hi portava. Fins hi tot li van posar una cosa que no coneixia, li van dir que ho portés i els hi va dur correctament. Segurament va pensar: *No m'han dit res del que conec, per tant ha de ser allò altre que no conec*.

P: Per tant els gossos tenen una certa intel·ligència i poden aprendre com nosaltres, no?

R: Això ja no t'ho sé dir.

P: Vull dir que si tu li ensenyes una paraula i la *maxaques*, per repetició ho poden acabar aprenent.

R: Si després hi ha un premi és clar.

P: Per tant es mouen molt per premis i càstigs?

R: Sobretot per premis perquè de fet el que fas és intentar modelar. Li dones una ordre verbal o ho fas amb un moviment i ell ho fa, ho pots forçar una mica però ho fa i el premies, per tant el gos pensarà: *Ostres! He fet això i m'han premiat*. Si cada cop que ho fa li dones un premi acaba relacionant-lo amb la ordre o moviment. Sobretot ho aprenen per repetició.

P: Es mouen una mica com els lloros, ells aprenen que si faig això em donen alguna cosa per tant ho faig sempre.

R: Per tant ells associen això que fan sempre amb alguna acció o paraula. Per això a més de donar el premi pots modelar el seu comportament d'una manera involuntària.

P: Bé, ara ha canviat bastant la manera d'educar els gossos, estan més protegits. Abans en canvi si el gos feia alguna cosa malament el picaves i ara en canvi va més per premis. Personalment quina opció creus que és la millor?

R: Els premis. Cadascú pot tenir la seva opinió però amb els premis l'aprenentatge és més lent i es fixa més. Amb els càstigs segurament aprenen abans però a base de la por. Sigui com sigui és una emoció molt desagradable, no la vols desitjar a ningú i per tant a un animal tampoc.

P: I potser que la por porti als gossos a actuar sovint agressivament?

R: No ha de ser així, depèn. Alguns es queden arraconats i no fan res però el concepte por es una cosa que ningú vols que tingui, un animal tampoc. Algú et dirà: *Una galleta a tiempo va muy bien*. Però això vol dir implicar-li una estrès i una sensació molt desagradable a l'animal. Has de valorar les dues opcions.

P: Potser amb un premi és més lent però més efectiu. A més el gos t'agafarà confiança i crearàs un lligam més fort.

R: I l'animal obtindrà un benestar que no aconseguiràs amb la por. Hi ha moltes opcions i algú et dirà que el més correcte és la combinació. A part és molt difícil aplicar un càstig, ha vegades cal aplicar-ho però fer-ho ben fet és difícil.

P: Però no és necessari fer mal a l'animal físicament o psicològicament.

R: No, un càstig no implica només un càstig físic, un *no* a temps pot ser considerat un càstig també.

P: I l'animal pràcticament no pateix.

R: El que passa és que el càstig s'ha d'aplicar d'una manera molt determinada: en el moment en que realitzin la conducta i sempre que la facin i això és molt difícil. Per exemple fa alguna cosa i li dius que no, però quan està sol pot fer-ho també i no hi ha ningú per dir-li que no ho faci, ja no estem aplicant bé el càstig.

P: Per tant és pràcticament impossible, hauries d'estar amb el gos sempre.

R: Exacte, llavors és molt difícil fer un càstig ben fet. I entre això i a més un càstig físic...

P: És por, els hi crees inseguretats i problemes psicològics a l'animal.

R: Por.

P: La por suposo que pot donar lloc a més problemes...

R: Sí, de fet les emocions que senten els animals és difícil de valorar.

P: Bé, és clar, perquè segurament no són com les nostres però nosaltres ho valorem des del nostre punt de vista.

R: Exacte, i no tenim manera de valorar determinades coses, no vol dir que no les tinguin, però com que no les podem valorar les deixem allà com en un dubte perquè no dones per fet que no es podran valorar ja que en algun moment si que es podrà fer quan algun psicòleg *s'il·lumini* o alguna altra història. La por sí que es creu que existeix però és una emoció negativa i per tant s'ha d'evitar en la mesura que sigui possible.

9.3 - Conclusions

Per treure conclusions sobre aquestes dues entrevistes les comentaré en paral·lel, posant de manifest les semblances i diferències que m'han semblat més representatives.

En primer lloc en els dos casos vaig començar preguntant sobre el tema dels estudis ja que en un futur vull realitzar-los i em volia informar sobre la dificultat. Sorprenentment en alguns apunts no coincidien. Mentre la Marta em deia que la carrera era de les més complicades però que la podies compaginar amb una feina si t'hi esforçaves molt, l'Esther em recalrava que els estudis en si eren molt fàcils però era impossible combinar-los amb alguna activitat extra. Aquesta diferència pot ser deguda al fet que la Marta si que va treballar mentre estudiava per tant tenia menys temps i l'havia d'aprofitar més. L'Esther per contra no va treballar mentre la realitzava per tant gaudia de més hores i anava més tranquil·la.

En segon lloc em vaig centrar en el que realment m'importava que era obtenir una definició clara de que era l'etologia. Com era d'esperar les dues van coincidir de manera quasi exacta: *L'etologia és la ciència que estudia el comportament dels animals.*

En tercer lloc ja vaig entrar en matèria de gossos i els vaig preguntar pels problemes més comuns i les races que més predisposició presenten a patir-los. La Marta em va contestar molt convençuda que el problema més comú és l'agressivitat seguida de les pors, les fòbies i les miccions inadequades, d'altra banda l'Esther hem va respondre que ella s'havia trobat nombrosos casos d'ansietat per separació seguida de l'agressivitat. Aquesta notable diferència pot ser donada per l'ambient en que treballa cadascuna ja que

segurament la tipologia de visites és diferent. En relació amb les conductes problemàtiques els vaig dir que si l'origen es trobava en la raça i tant una com l'altra van recalcar que no, per determinar això és important tenir en compte l'ambient en que s'ha creat l'animal, els propietaris que ha tingut, la part genètica... També van donar molta importància a que segurament les races petites són més agressives, però la potència de la seva mossegada és molt baixa i per tant no li donem tanta importància en relació amb les races més grans que considerem potencialment perilloses.

En quart lloc vaig posar sobre la taula el tema de la convivència entre gossos i gats. La resposta va ser clara quan les dues em van parlar de la socialització. Un gos i un gat conviuran si en el temps de socialització, cada espècie a tingut contacte amb l'altre, així de senzill.

Finalment i ja per acabar vaig voler fer referència a la part emocional dels peluts. I la coincidència va ser clara per part de les dues. Un gos associa la paraula que tu li designes amb una acció i això ho aprèn a base de moltes repeticions. Cal remarcar que les persones estem canviant la seva conducta constantment encara que ha vegades de manera involuntària.

Per finalitzar aquestes conclusions m'agradaria comentar de manera més personal la meua visió. Pel que he vist ha mida que les he anat realitzant he acabat concluint que la Marta hem va parlar de manera més tècnica, és ha dir, tot el que m'explicava semblava tret d'un llibre segurament estudiat anteriorment a la carrera. En canvi, l'Esther hem parlava des de l'experiència, constantment feia referències sobre els casos que ella havia tractat, sobre les situacions que havia viscut. Aquesta diferència es deguda a que la Marta no exerceix coma veterinària, si no que té un paper important en la coordinació del departament d'etologia de la Universitat Autònoma de Barcelona. L'Esther és veterinària en una petita clínica a Caldes de Montbui pel que fa que porti els seus coneixements més a la pràctica.

10. CONCLUSIONS

Un cop realitzat el treball puc dir que he complert tots els objectius proposats.

En referència al primer, he fet un gran aprofundiment en l'etologia clínica veterinària. Quan vaig començar, amb prou feines en sabia quatre coses, ara en algunes ocasions fins i tot puc arribar a determinar el tipus d'agressivitat o de problema encara que de manera molt genèrica. Aquest aprofundiment m'ha servit per convence'm de que cada cop

m'agraden més els gossos i tot el que hi té relació. Reconec però, que al principi temia avorrir el tema però per sorpresa meva m'ha despertat més interès.

Sobre el segon objectiu he arribat, mitjançant la recerca i la comparació de diferents fonts, que els problemes psicològics més comuns són: l'agressivitat, la por i les fòbies i l'ansietat per separació. Els tres es troben tractats amb detall al treball.

El tercer i el quart objectiu s'inclouen a dins de cada problema, ja que malgrat que les solucions són molts semblants per a tots, les causes no i vaig preferir dividir el projecte segons els diferents problemes psicològics.

Amb aquest apartat de conclusions, m'agradaria expressar les sensacions que he tingut i les idees a les quals he arribat. Primer de tot cal reconèixer que ja m'esperava que els problemes més comuns fossin els que són, però tenia l'esperança que la majoria tinguessin solucions, que de fet la tenen, però hi ha una cosa que no podem controlar: el paper de la persona. És un tema que em sembla molt interessant tractar ja que en el fons darrere de cadascun d'aquest trastorns, darrere de cada reacció en definitiva darrere de cada gos, les accions humanes i juguen un paper molt important. A mida que anava trobant informació m'anava adonant que en tots els problemes tractats, més d'una de les causes són obra de les persones. Per què un gos a de témer un pal? Fàcil, perquè abans ha rebut cops, l'ha provat. L'origen de moltes pors es troba en males experiències, sovint per culpa dels homes. En aquest cas, cal dir, que el caràcter de la por és el que s'hereta amb un percentatge més alt, però i tot allò que no pertany als gens?

Un exemple molt clar de tot això el trobem amb els gossos de la protectora, és el resultat de la part pràctica. Curiosament, tots els cadells que pràcticament s'han criat al centre, cap mostra signes d'agressivitat, per contra alguns dels que van arribar amb una edat més avançada com el Max i el Kendo, 6 i 2 anys respectivament, manifesten molts tipus d'agressivitat i algun tipus de por. No en coneixem la causa, però podem pensar que és degut a males experiències. Un altre exemple és el Potter, el gos *sparring*, quan va arribar era agressiu, bordava i mossegava. Poc a poc ha canviat completament, cal dir que encara li'n queda alguna seqüela però les mossegades però la seva actitud cap a les persones ha fet una millora considerable

Per tant, això són mostres clares que una cosa és el caràcter de l'animal, allò que porten en els seus gens i una altra de molt diferent és el que són. Quasi sempre quan tractem amb gossos és a les nostres mans decidir si en traiem la part més fosca o en potenciem allò més bo.

Aquest treball no només ha confirmat les meves hipòtesis si no que a més, m'ha fet

reflexionar sobre com poden afectar les nostres accions en la conducta d'un gos. Que cal ser conscients que ells també senten la tristesa, la por, la ràbia però també l'alegria, la felicitat, la seguretat etc. Jo crec que els gossos també tenen sentiments i les nostres actituds cap a ells tindran una gran influència en els que es potenciïn i els que no.

12. BIBLIOGRAFIA

FONTS ORALS

- Marta Amat (responsable del departament d'etologia de la UAB)
- Esther... (veterinària de de clínica *Cal Veterinari* de Caldes de Montbui)

WEBS

- <http://www.mundoanimalia.com>
- <http://www.animalbehavioronline.com/tofc1.html>

FONTS ESCRITES

- MANTECA VILANOVA Xavier, Etología clínica y veterinaria del perro y del gato, Multimedia Ediciones Veterinarias, primera edició 1996 i tercera edició 2003.
- HERNÁNDEZ GARZÓN Pablo, Manual de etologia canina, Servet Editorial Grupo Asís Biomedica S.L., primera edició 2012.
- FROSOLINI Bianca, Los tests para conocer a su perro, Edicions De Vecchi, primera edició 2005.
- ABRANTES Roger, Manual de comportamiento canino, Kris Ediciones, primera edició en anglès 1997 i primera edició en castellà 2003.
- J. NETTO Willem i J. U. PLANTA Doreen, Behavioural testing of dogs in animal shelters to predict problem behaviour, Elsevier Science Publishers B.V., Amsterdam, publicat el 2 de maig del 1991.

